

Utorak, 28. februar 2006.

Svedok Slobodan Jarčević

Otvorena sednica

Optuženi pristupio Sudu

Početak u 9.02 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi ste govorili o tome kad ste putovali ...

SUDIJA KVON: Mikrofon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, govorili ste o tome kako ste putovali na razne pregovore i u više prilika. Da li ste vi, obzirom na okolnosti uopšte imali prilike da putujete sa nekog drugog aerodroma osim sa beogradskog?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Recimo kad smo posetili neke političke partije, ovo nisu pregovori, naravno, u Italiji (Italy), onda smo putovali iz Temišvara (Timisoara). I čini mi se, da smo dva puta za Moskvu (Moscow) koristili aerodrom u Temišvaru. A, izvinjavam se samo, najčešće smo putovali avionima UNPROFOR-a (United Nations Protections Force). Onda su nas vozili direktno sa beogradskog aerodroma do Ženeve (Geneva). A iz Budimpešte (Budapest) smo koristili avion preko Francuske (France) za Sjedinjene Američke Države (United States of America).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izvinjavam se samo da reorganizujem ovo ovde pošto mi ne radi ova, ova instalacija koja obično radi.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se to sredi. Molim da tehničko osoblje pogleda o čemu je reč.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li mogu da zamolim da nešto kaže prevodilac samo da ja ...

prevodioci: Ovo je kanal broj 6. Kanal za prevod na BHS-u.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada radi. Dobro. Dobro. Budite ljubazni ponovite šta ste rekli, da li ste putovali najčešće iz Beograda kada ste išli ili ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Najčešće iz Beograda i to u prvom redu kada nas je vozio UNPROFOR, a znam i da je i Republika Srbija ili Savezna Republika Jugoslavija UNPROFOR-u pozajmljivala svoje avione ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije to bitno, nije to bitno. Dakle, putovali ste najčešće iz Beograda sobzirom na okolnosti. Da li je bila neka prilika da je vaša delegacija mene posetila pred odlazak na neki put kad ste bili svi zajedno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Obično vas nismo posjećivali. Ja samo znam da smo jednom bili u vašem kabinetu, ali više dana pre nego što ćemo ići na pregovore. A mi smo vas obavjestili da će ti pregovori uslijediti. To je bilo u martu u Ženevi. I ako želite, ja mogu da ponovim šta smo jedino razgovarali o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa možete da kažete šta smo razgovarali?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Vi ste, ne upuštajući se u to kakva nam je platforma, jer ja je još nisam bio ni završio, niti ste izvršili bilo kakve sugestije u vezi sa metodologijom pregovora, samo ste rekli jednu jedinu rečenicu, a to je: "Potpišite ugovor. Sporazumite se sa Hrvatima da ne ginu ta deca na granici i sa jedne i sa druge strane". Ništa više od vas ja čuo nisam, mada sam očekivao da ćemo se zajednički dogovoriti oko toga, jer to je bio moj prvi susret sa vama pred jednu od važnih obaveza Vlade Republike Srpske Krajine jer su međunarodni posrednici obećali da ćemo u Ženevi postići sporazum koji će dovesti do konačnog mira.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Hvala, gospodine Jarčeviću. Da se vratimo na tvrdnje Milana Babića ovde. On je govorio 19. novembra 2002. godine. To je na stranicama transkripta 13.065 do 13.067 i 13.501, 14.104 i 14.105, otprilike, ne otprilike, nego ukratko ono što je govorio, da oficijelni

razlozi dati u medijima da JNA interveniše da bi razdvojila zaraćene strane i da deblokira garnizone, da to nije bilo tako, da je ustvari ona intervenisala u nekoj funkciji moje politike. Šta možete o tome da kažete? Dakle, da JNA nije intervenisala da rastavlja zaraćene strane, da nije intervenisala da deblokira garnizone, već iz drugih razloga?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ako uzmemo ovu izjavu gospodina Babića u obzir, onda moramo da lociramo vreme. Znači to je bila 1991. godine i delovi 1992. godine dok je Jugoslovenska narodna armija bila u Republici Srpskoj Krajini. Svakako ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A on i govori da je to negde 1991. godina kad je to bilo.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja hoću samo da podsetim da je u to vreme funkcionisalo, 1991. godine, Predsjedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i da su tamo ključne pozicije imali predstavnici iz Hrvatske i Slovenije upravo zato što je vrh Jugoslovenske narodne armije bio popunjen uglavnom kadrovima Slovenaca i Hrvata. I mogao bih još jednu zanimljivu stvar ovde da kažem. Recimo, svi ambasadori u Evropi (Europe) bili su uglavnom iz Hrvatske i Slovenije, a predstavnik Srbije bio je jedino u Ujedinjenom Kraljevstvu (United Kingdom). Možete misliti onda kako je moglo da funkcionise i ono slanje oružja ilegalno u Hrvatsku. Verujem da je većina tih šefova diplomatsko-konzularnih predstavništava bila već unapred pripremljena za otepljenje svojih republika iz Jugoslavije. Onda bih samo mogao da zaključim da Babić potpuno pogrešno informiše. Vi ...

SUDIJA ROBINSON: Da. Hvala. Mnogo vam hvala. Molim vas da se koncentrišete na pitanje i da se ne udaljavate od teme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je rekao da je struktura napada bila takva da su policija i dobrovoljci Krajine angažovali u provokacijama i pojedinačno pucali prema hrvatskim naseljima, a onda bi hrvatske snage uzvratile, što bi dalo opravdanje JNA da interveniše i onda bi to uradili, kako je on rekao, upotrebljavajući tešku artiljeriju i raznovrsne jedinice pod svojom komandom da bi napale hrvatske gradove. Da li nešto vi možete da kažete o tome je li to tačno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije tačno. Jugoslovenska narodna armija uopšte nije imala takve zadatke, niti je napadala hrvatske gradove da bi ih zauzela ili da bi iz njih isterala hrvatsko stanovništvo. Ona je

jedino štitila srpski narod u preostalom delu bivše Hrvatske, a kako vidimo, onih 400.000 izgnanih Srba nisu imali nikakve veze sa provokacijama o kojima Babić govori, a opet su morali napustiti svoje domove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On govori ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, samo trenutak. Možete li da nam kažete kako ste vi saznali kakvi su bili zadaci Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK JARČEVIĆ: Gospodine predsjedavajući, to je bilo jednostavno. Da je Armija imala zadatke kako ih Babić predviđa, ne bi joj bio nikakav problem da stigne na italijansku granicu. Treba obična logika i nikakva posebna informacija. Hrvatska armija nije predstavljala ništa strahovito što bi moglo da zaustavi Jugoslovensku narodnu armiju da je imala ciljeve kakve im Babić daje.

SUDIJA ROBINSON: Znači radi se jednostavno o logičnom rezonovanju. Vi niste imali nikakve konkretne informacije o tome?

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja sam imao informacija kao predsednik, kao ministar u Vladi Republike Srpske Krajine i znam da smo se često žalili na to što ...

SUDIJA ROBINSON: Kog tačno ministarstva ste vi bili ministar u to vreme? Spoljnih poslova?

SVEDOK JARČEVIĆ: Da vam kažem, ja sam bio ministar vanjskih poslova, kako sam vas obavestio juče, od oktobra 1992. godine do aprila 1994. godine, ali sam raspolagao informacijama o delovanju Jugoslovenske narodne armije 1991. godine na području Republike Srpske Krajine.

SUDIJA ROBINSON: Da. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Babić kaže na stranici transkripta 13.234 da odredbe Vensovog plana (Vance Plan) nisu poštovane u Krajini i ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, izvinjavam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Recite, da ne dužim pitanje.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče i juče smo se dotakli te teme, po Vensovom planu trebalo je policija Republike Srpske Krajine da nosi samo revolvere ili bočno oružje, kako je to tamo definisano, ali u uslovima mira. Međutim kako smo videli, pored onih većih agresija hrvatske vojske, bilo je svakodnevnog uznemiravanja Srba preko granice i policija Krajine morala je da zadrži kod izvesnog broja ljudi automate. Zbog toga je Babić rekao da nije ispunjen Vensov plan. A to što nije bilo mira što je Vensov plan zahtevao, izgleda da doktor Babić nije spomenuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On kaže da je sprečavan povratak Hrvata i da je Milošević to implicitno podržavao i tako dalje. Da li vi nešto znate o tom sprečavanju povratka Hrvata?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, gospodine predsjedniče, znam mnogo. To je Rezolucija 762 (UN Security Council Resolution 762) koja je, 1992. godine koja je prva spomenula povratak Hrvata u Republiku Srpsku Krajinu, a onda je Vlada Republike Srpske Krajine zahtevala isti tretman prema još brojnijem izgnanom srpskom narodu. Savet bezbjednosti (UN Security Council) je ćutao. Nije hteo da nam odgovori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je govorio o tome, to je stranica transkripta 12.991, Vojska Republike Srpske Krajine bila zavisna od Vojske Jugoslavije. Da li znate nešto o tome? Komandanti su postavljeni sa moje strane, on tvrdi. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, kada sam ja bio član Vlade Republike Srpske Krajine, odnosi između Republike Srpske Krajine i Savezne Republike Jugoslavije imali su sve odlike odnosa između bilo koje dve zemlje, naravno, uzimajući u obzir specifičnu situaciju potpune blokade sveta u kojoj su se našle obe države. Saradnje je bilo na svim poljima, industrije, trgovine, razvoja, vojne saradnje, policijske. I ja bih hteo Pretresno vijeće da upoznam sa sledećom činjenicom. Gospodin Babić zamera neke veze naše vojske sa Jugoslavijom, međutim te veze su postojale i u drugim granama. Recimo, meteorolozi koji su radili u Kninu prestali su da dobijaju platu u Zagrebu. Hrvati nisu slali plate, oni su obavljali svoju dužnost i ta stanica je bila vezana za onu koja je u Beogradu i naravno i vršilo se plaćanje i takvih radnika. Onda veterinaru, inženjera, elektroinženjera, jer je moralo sve da funkcioniše. Nije valjda bilo u redu da se to stanovništvo koje se zadesilo u Krajini bude prepušteno smrti. Da im Jugoslavija ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Hvala, gospodine Jarčeviću. Ovde je svedočio Slobodan Lazarević. Da li poznajete Slobodana Lazarevića?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam gospodina Lazarevića sreo nekoliko ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Poznajete ga, dakle. On je ovde izjavio, to je transkript 12.309 i 12.310, da je uoči konferencije u Norveškoj (Norway) razgovarao sa Goranom Hadžićem i Dušanom Rakićem. Dakle Lazarević je razgovarao sa Hadžićem i Rakićem. I da su mu oni tom prilikom rekli da im je navodno šef, misleći na mene, dao direktna i eksplicitna naređenja da ne završe ništa na tom sastanku. E sad mi recite, jeste li vi bili na tom sastanku? Da li ste imali ovakva saznanja?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, sa vama nisam bio na sastanku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. Nišu ni oni bili. Oni kažu, nije ni on bio. On kaže da su mu Hadžić i Rakić rekli da su bili sa mnom i da sam im ja rekao da u Norveškoj, dakle pred odlazak u Norvešku, ništa ne završe u Norveškoj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, dobro sam počeo svoj odgovor. Ja nisam bio sa vama na sastanku, a gospoda Hadžić i Rakić me nisu obavestili ni da su bili ni da nisu bili kod vas na sastanku, a juče sam govorio o tome kako su tekli tajni pregovori u Norveškoj i delegacija naša prema nacrtu koji je ponudio Volebek (Knut Vollebaek) i sa kojim se složila Hrvatska, bili smo spremni da potpišemo taj sporazum. Znači da nije bilo ničijeg uticaja, pa ni vašeg, jer nismo mi strana koja je odbila da potpiše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle vi niste strana koja je odbila da potpiše sporazum. Vi ste hteli da ga potpišete. To je ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ono šta vi znate iz Norveške?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I on je ovde izjavio da se pre svake mirovne konferencije on i ostali koji su učestvovali u radu konferencije skupljali u Beogradu da prime instrukcije od srpske vlade, tako što bi šef

delegacije otišao kod mene, a onda se svaki predstavnik delegacije sretao sa srpskim i federalnim predstavnikom druge strane. Neko bi se sreo kao sa nekim iz mog kabineta, drugi sa drugima i tako dalje. Je li to bilo tako kako taj svjedok opisuje? Da li su tačne ove tvrdnje?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Za sve pregovore o kojima sam pričao, od toga nije bilo ništa, jer ja sam pravio platforme i to sam vam juče objasnio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi učestvovali u svim pregovorima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam rekao da sam učestvovao u najvažnijim pregovorima. Jedino nisam bio u delegaciji koja je trebala da pregovara u Topuskom negde krajem 1993. godine, ali su ti pregovori propali jer su Hrvati lansirali neistine da srpska strana odbija pregovore. Međutim, posle je došla Norveška, pa Dobanovci o čemu sam vam ja pričao i to uvek na predlog međunarodnih posrednika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A i ti pregovori u Topuskom, to je bilo, to je bilo na teritoriji Krajine, negde na graničnom području. Je li tamo Topusko? Objasnite gde je Topusko?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Jeste. Topusko je u provinciji Kordun i 30 kilometra vazdušne linije to je od Zagreba. Hrvati su pristali da tamo dođu, a onda su se verovatno pokajali i onda su našli neke razloge koji nisu imali osnova u činjenicama, jer meni je premijer Đorđe Bjegović kazao da oni jesu zakasnili nekih pola sata ali ne više i da su i tu činjenicu iskoristili Hrvati da svoju javnost obaveste da su Srbi nekooperativni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj svjedok tvrdi da je tokom trajanja ovih sastanaka Goran Hadžić razgovarao sa predsednikom SRJ Zoranom Lilićem, a onda da je razgovarao u toku sastanaka, zavisno od teme, sa načelnikom Generalštaba Perišićem ili sa Stanišićem. Recite molim vas da li je to bila pozicija Slobodana Lazarevića da on raspoláže takvim informacijama, čak i da se to događalo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, predsjednik Hadžić nikad Vladu nije izvještavao o takvoj vrsti posjeta, niti o nekim zaključcima sa rukovodstvom Republike Srbije, Savezne Republike Jugoslavije ili sa policijskim vođama. Znači mi na sjedinici Vlade takve izvještaje nismo imali. A gospodin Lazarević nije mogao biti upućen u ono što radi Vlada ili što radi predsjednik, jer njegovo sjedište je bilo u Topuskom. To je, kad se

uzmu razmere Republike Srpske Krajine i Hrvatske, daleko od Knina i mnogo daleko od sedišta predsednika Hadžića koji je bio u istočnom delu, znači na zapadnim granicama Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je vama uopšte poznato, šta je radio Lazarević u Topuskom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam ga sreo u korpusu, ovom kordunaškom i predstavili su mi ga kao prevodioca korpusa. Znači on je prevodio za naše oficire koji obično nisu znali nijedan od svjetskih jezika, u kontaktima sa komandantima UNPROFOR-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Lazarević je ovde svedočio i o svojim zapažanjima, da kada je išao u pravcu Knina, to je 29. oktobra 2002. godine svedočio. Kad je išao u pravcu Knina gde su bile postavljene barikade po putu za vreme onoga što se naziva "balvan revolucijom", video je mnoga kola koja su imala srpske tablice, dakle ne lokalne tablice, što je osnažilo njegovo ubedenje da ono što je smatrao spontanom revolucijom lokalnih Srba, bilo ustvari nešto organizovano iz Srbije.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. On je u jednom u pravu, gospodine predsjedniče. Pola Srbije je tada bilo u Dalmaciji i u tim krajevima, jer je to bilo leto i vi znate da su radnici Srbije uzimali godišnji odmor da bi proveli leto u tom delu Jugoslavije. A 1991. godine je još bila godina u kojoj su Srbi ili Srbijanci išli tim putevima na ljetovanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta vi znate o bilo kakvoj umešanosti nekog iz Srbije, građana Srbije u to što je uz zaprečavanje, u te barikade, to je bilo 1990. godine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Za ime Boga, zar je trebao ikakav podsticaj iz inostranstva da ljudi štite svoje živote i svoje porodice? Ako mi Pretresno veće dozvoli, ja mogu da pročitam ovde izvode iz hrvatskih listova iz tog doba i vidjećete da su u mnogim gradovima tada gorele, eksplodirale, uništavane i pljačkane srpske kuće i srpske radnje. Čak su mnogi od tih turista te godine već bili ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Mislim da ne želimo da čujemo šta su Srbi imali da kažu o tome. Pitanje je glasilo, šta znate o umešanosti građana Srbije u postavljanje barikada? Ali vi ste se udaljili od teme kao i obično.

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja se izvinjavam ako to činim. Barikade nisu proizvod nikakvog uticaja iz Srbije. Mislim da sam jasan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Lazarević je ...

SUDIJA BONOMI: Ali to nije bilo pitanje. Pitanje se odnosilo na to da li su građani Srbije učestvovali u postavljanju barikada. Da li vi kažete da nijedan građanin Srbije nije učestvovao u postavljanju barikada?

SVEDOK JARČEVIĆ: To se ne može proveriti ni danas, niti se onda moglo proveriti. Ja sam vam rekao da su dva miliona ljudi u Srbiji poreklom iz tih krajeva. Sasvim je moguće da je neko bio kod svog rođenog brata i da mu je pomogao da to radi.

SUDIJA ROBINSON: Da li ste vi bili na nekim barikadama?

SVEDOK JARČEVIĆ: U to vreme, ja vam to nisam kazao, ja sam bio na službi u Grčkoj (Greece), u Solunu (Thessaloniki), od aprila do kraja septembra 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Barikade nisu bile 1991. godine ...

SUDIJA ROBINSON: A kako onda vi možete pouzdano da govorite o tome da li su u postavljanju barikada učestvovali građani Srbije?

SVEDOK JARČEVIĆ: Gospodine predsjedniče, sreo sam mnoge učesnike koji su bili na barikadama i uglavnom su bili mještani, stanovnici krajeva gdje su barikade postavljane.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok je ovde tvrdio da je u brojnim prilikama pošiljke koje su slate iz Srbije u Krajinu, da su sadržale oružje i opremu, a da su bile označene pogrešno, kao humanitarna pomoć. Da li je ovaj svedok mogao da se obavesti o tome da se u humanitarnoj pomoći šalje oružje i oprema i uopšte da li vi znate nešto o tome?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, ne znam i ja ne mogu da kažem da li je on imao pravu informaciju ili je prosto obmanjivao

ovaj Sud. Ali ja sam sreo mnoge oficire koji su o humanitarnoj pomoći govorili na sličan način i to u organizaciji oficira UNPROFOR-a koji su, recimo, preko Krajine i Bosne i Hercegovine dopremali oružje Muslimanima u Bihaću i prodavali čak i hrvatskim jedinicama. Ja vam mogu dati ime tog čoveka koji je napravio cijelu studiju. Ako Sud hoće, može ga pozvati. On je bio pukovnik u Vojsci Republike Srpske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Jarčeviću. Ovdje je svedočio Nikola Samardžić. Na stranici transkripta 11.428 i 11.429 Samardžić kaže da je cilj JNA bio da zauzme Slavoniju i zapadni Srem i da se dođe na linije Karlobag - Karlovac - Virovitica. Molim vas šta vi znate o tome? Ali pre nego što odgovorite na pitanje, gospodine Robinson (Robinson), skrećem pažnju, to što se naziva "balvan revolucijom" bilo je 1990. godine, a ne 1991. godine kad je on bio u Grčkoj, kako je rekao od aprila do septembra ili, ako sam dobro zapamtio.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Postavio sam dakle pitanje. Samardžić je rekao da je cilj JNA bio da zauzme linije Karlobag - Karlovac - Virovitica. Da li vi znate šta je bio cilj vojske i je li to bio cilj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam juče za slične tvrdnje rekao da su prave besmislice. Da je takav plan postojao, bio bi ostvaren. Hrvatska paravojska nije mogla tako nešto spriječiti Jugoslovensku narodnu armiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A svjedok Petar Kriste izjavio je ovdje, to je transkript 14.837 do 14.892 da je Dubrovnik napadnut sa ciljem stvaranja Velike Srbije i zauzimanja teritorije, a ne, kako je on rekao, radi očuvanja ustavnog poretka. Šta mislite o ovoj izjavi?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je ova izjava ista kao i ova prethodna. Da je to bilo u planu, ne bi nikakvih problema bilo da Jugoslovenska narodna armija uzme Dubrovnik. Bilo je mnogo političara koji su bili za tako nešto, jer je Dubrovnik od najdavnijih vremena bio srpski grad i u njemu se ni danas ne govori hrvatski jezik ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ne ulazimo sad u ta objašnjenja, istorijska i druga.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bio cilj da se zauzme Dubrovnik radi stvaranja Velike Srbije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nije bio cilj, jer da je bio cilj, bio bi ostvaren.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da niste bili član nijedne stranke ali ste znali šta se i kako ...

SUDIJA ROBINSON: Koji je bio cilj? Samo da vas pitam, koji je onda bio cilj?

SVEDOK JARČEVIĆ: A mene pitate? Izvinjavam se.

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK JARČEVIĆ: Dobro. Cilj je bio kao i na svakoj tački ugroženog naroda u Jugoslaviji, da se zaštiti srpski narod. Vi znate da je iz Dubrovnika isterano oko 2.200 Srba pre tih bitaka o kojima se ovde tako često govori. A cijela Zapadna Hercegovina koja je iznad Dubrovnika, bila je očišćena od Srba. Tamo je hrvatska vojska srušila manastir koji je podignut u XIV veku, a tako stare manastire ne možete naći ni u jednoj zemlji zapadne Evrope. To je bila civilizacijska obaveza da se zaustavi hrvatska vojska bar na obali Jadranskog mora, jer iza toga živeli su Srbi.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svom iskazu navodi da se u početku kada je formirana Srpska demokratska stranka nije činilo da će ta stranka postati, kako on kaže, toliko radikalna jer se borila za kulturnu autonomiju. Ali kako je vreme prolazilo, postalo je jasno da se sa ovom strankom manipuliše iz Beograda, što znači od režima Slobodana Miloševića i njega lično i da su radili samo one stvari koje su vodile stvaranju Velike Srbije, čiste teritorije očišćene od nesrpske populacije. Da li možete da kažete kakve su bile te aktivnosti SDS-a? Da li je to tačno da sam ja njima manipulisao? Da li je rukovodstvo SDS-a održavalo neke kontakte sa mnom i kakav je taj odnos bio? Da li vi nešto znate o tome?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, ja znam da prva dva čoveka u SDS-u, doktor Rašković i doktor Babić su bili vaši

politički protivnici i ne znam zbog čega se pripisuje vama uloga da ste učestvovali u stvaranju te stranke. Ja postajem verovatno dosadan, opet kažem, organizovanje ove partije prouzrokovano je ponašanjem hrvatskih političkih partija i progonom srpskog naroda iz hrvatskih gradova. A da je ona postala ekstremnija nego što je bila na početku, to uopšte nije tačno. Vi znate da je na početku ona dominirala, a već krajem 1993. godine, početkom 1994. godine rađaju se nove partije ili novi ogranci te partije i oni učestvuju na prvim višepartijskim demokratskim izborima, što je bilo pod pokroviteljstvom Saveta bezbjednosti i tada su dve partije proistekle iz te prve, jednu je vodio gospodin Babić, drugu gospođa Šolaja. Babić je tada ušao u Parlament i ja mislim da je imao većinu. Pošto je partija bila znači uglavnom pod njegovim rukovodstvom, ova izjava govori o tome da je on bio vaš čovek. A ja upravo kažem da nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svedok Mesić u svom iskazu takođe navodi da je u oblastima gde je Srpska demokratska stranka preuzela vlast stanovništvo bilo potpuno očišćeno od nesrpske populacije. Da li je to tačno? On je, to je stranica transkripta 10.537.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dobro. Juče smo videli da je ukupno u Krajini živelo 189.000 Hrvata. Ja ne znam podatak koliko je Hrvata ostalo, ali sigurno ja mogu svoju riječ da dam da je odlazak hrvatskog stanovništva iz Krajine bio organizovan od hrvatske države da bi se napravio utisak da Srbi progone nesrpsko stanovništvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stjepan Mesić u svom iskazu, to je transkript 10.559 tokom unakrsnog ispitivanja rekao je da je preterano govoriti da je u Hrvatskoj kod Srba postojala atmosfera straha, ali prihvata da je bilo nedoličnih i neprihvatljivih izjava i to je činjenica. Takođe je bilo otpuštanja koje je bilo pogrešno, kako on kaže, ipak su ti ljudi koji su otpušteni tužili Sudu i dobili procese. To je ono što je on rekao. Kako vi ovo komentarišete? Da li je ova ocena situacije u Hrvatskoj istinita?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Uopšte nije istinita, jer gospodin Mesić je preskočio dve stvari koje se nikad nigde u svetu nisu desile, srpskom stanovništvu je dekretom oduzeto državljanstvo. I najveći kriminalac može biti osuđen doživotno, države mu ne oduzimaju državljanstvo. Dalje, Srbi su svi lišeni prava na stanove. U socijalističkoj Jugoslaviji svi radnici su prije imali stanarsko pravo, znači dobili su stan na upotrebu, a posle su ga otkupili. Hrvati su ga otkupili, a Srbini nijednom nije dozvoljeno da ga otkupi. Od

onih 400.000 koji su prognani, njihovi su stanovi odmah zaposednuti. Znači izgon iz državljanstva je nešto što je preskočeno kod svih svedoka koji su se ovde pojavljivali, a slučaj koji nije zabeležen ni u jednoj drugoj državi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate nešto o ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvinite. Moramo da se povučemo na pet minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, niste odgovorili na drugi deo pitanja. Naime, on je ovde objasnio kako oni Srbi koji su otpušteni su tužili Sudu pa su dobili procese. Da li je vama to poznato?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, poznato mi je da su te tužbe uslijedile tek ovih godina i to ne tako masovno koliko je bilo prekršaja. Ljudi neki nemaju volje više. A reći ću vam i čest slučaj koji je oneraspoložio ljude. Oni uzmu neku potvrdu u Srbiji. Ona je pisana ćirilicom i hrvatski sudovi znaju ceo proces da vrate dok se to ne prepíše na pismo kojim se piše u Hrvatskoj. Znači sudski postupci su krenuli tek ovih godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mesić je u svom iskazu naveo da je tačno da je bilo zločina u Hrvatskoj i da je on uvek tražio istragu o njima i da počinioći budu kažnjeni, ali da Hrvatska nije imala dovoljno zakonskih pravila, a posle svega, on je pobedio na izborima, jer je zahtevao vladavinu zakona u Hrvatskoj. Da li vi znate da Hrvatska nije imala pravila, da je tražena istraga o počinioćima i tako dalje? Da li išta o tome znate? Možete li da prokomentarišete ovo što on kaže?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa mogu samo, gospodine predsjedniče, da se začudim da šef države, makar to bila i Hrvatska, govori na taj način. On je čovek koji je mogao sprečiti sve te zločine. Uvek je bio u vrhu Hrvatske države. Znači odgovornost komandna mogla bi se sada primjeniti i na gospodina Mesića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je ovde govorio da je kada je izabran u Predsedništvo verovao i da se nadao da će rešiti jugoslovensku krizu političkim sredstvima i da može da doprinese da se izbegne rat.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodin Mesić je imao izvrsnu šansu. Da je pohapsio sve one koji su na tri, četiri načina uvozili oružje 1990. i 1991. godine ta bi želja bila ispunjena, ako mu je to želja, naravno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mesić navodi da u Hrvatskoj nije bilo logora. Je li to tačno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije tačno. 1991. godine, krajem, otvorena je velika izložba. Možda je to bilo i početkom 1992. godine, o pokolju više od 100 Srba u Gospiću. Oni su bili mirni građani. Mnogi od njih su potpisali to što su hrvatske vlasti tražile, da su lojalni hrvatskoj vlasti. Svi su bili poklani. Neki bačeni u jame na istovjetan način kao u fašističkoj Hrvatskoj 1941. godine. Dalje, ja mogu da vam prepričam korespondenciju sa Svetom bezbjednosti o jednom logoru posle kojeg je streljano verovatno nekoliko stotina ljudi u Marinom selu u Zapadnoj Slavoniji, a Svet bezbjednosti od te istrage koju smo predložili, a mi smo za uzvrat tražili, nudili da se otkopa Ovčara, Svet bezbjednosti je odustao od toga, jer je krivica bila uveliko, uveliko, ovaj, veća na hrvatskoj strani nego na srpskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mesić je ovde rekao da se Hrvatska branila zato što je JNA pod mojom komandom napala hrvatsku teritoriju i da niko nije napadao kasarne koje su bile blokirane, opkoljene, kako bi se sprečile da napadaju. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, potpuna besmislica, izmišljotina. Ne znam više kako da opišem takve izjave. Milioni ljudi na svetu su videli kad su Hrvati napali kasarnu u Splitu i udavili mladog vojnika iz Makedonije. I sad takve postupke hoće da klasificiraju kao međunarodni rat. Onda su ratovala Hrvatska i Makedonija, jer ovaj vojnik je bio iz Makedonije. Nije bio iz Srbije. Sve kasarne u Hrvatskoj su napadnute. Po dokumentima Ujedinjenih nacija (United Nations), napad na kasarne je agresija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je saslušan svedok Knut Volebek. On je izjavio da sam ja vršio pritisak na Srbe u Kninu da pristanu da

pregovaraju sa Hrvatima i to na njegov predlog. Da li nešto znate o tome? Samo činjenice me interesuju ako znate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Molim vas, gospodine predsjedniče, izvinjavam se, nisam shvatio pitanje, niti znam o kome je vremenu reč.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa u vreme kada je on vodio pregovore sa vama. Znači, Knut Volebek je rekao da sam ja vršio pritisak na vas da pristanu da prgovaraju, da pristanete da pregovarate sa Hrvatima, na njegov predlog. Dakle, tražio je od mene da na vas vršim pritisak da pristanete da pregovarate sa Hrvatima. Da li ste vi odbijali da pregovarate sa Hrvatima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se da možda brzo počinjem zbog prevodilaca. Gospodin Knut Volebek uvek je imao otvorena vrata za pregovore u Vladi Republike Srpske Krajine. Ja verujem da je on išao kod vas i da vas je verovatno konsultovao ili obavestio o svojim namerama i bilo bi suludo da vi niste pristali na to da mi pregovaramo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali mene interesuje odgovor na pitanje da li je bio potreban neki pritisak na vas da biste vi pregovarali. S obzirom na ovo vaše učešće u svim pregovorima, da li je srpska strana, rukovodstvo Krajine odbijala pregovore? Da li imate primer odbijanja pregovora, odbijanja pokušaja da se stvari reše, odbijanja rešenja koja su nuđena i tako dalje? Šta je vaše iskustvo s obzirom da ste bili na svim pregovorima, osim tim jednim u Topuskom koji nisu ni održani?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nikavog odbijanja sa naše strane nije bilo, osim što je bilo kolebanja, to sam juče propustio da kažem, da li da pregovaramo na hrvatskoj teritoriji ili ne, pa smo onda i pristali i išli u Zagreb. Uvijek smo pristali. Samo u jednim pregovorima, tada ja nisam bio član vlade, je bilo uslovljavanja sa naše strane. To je bio početak 1995. godine kada je bilo očigledno da će Savet bezbjednosti doneti novu rezoluciju kojom će promeniti status mirovnih snaga u Jugoslaviji ili Republici Srpskoj Krajini, jer su se one do tada zvale Zaštitne snage i mi smo imali od Stoltenberga (Thorvald Stoltenberg) nacrt da će one da izgube, ovaj, tu karakteristiku Zaštitnih snaga i da će se zvati nekako Snage za povratak poverenja i to se desilo kada je američki ambasador Galbrajt (Peter Galbraith) doneo u Knin onaj čuveni plan Z-4 (Z-4 Plan) za koji sam ja objasnio da je pre toga nekoliko puta bio predlagan, ali ne pod tim imenom i vrlo neozbiljan zato što se odnosio na pregovore samo o dva grada i okolinom. I tada je Martić rekao američkom ambasadoru da ćemo pregovarati o njemu kada

se potvrdi istovetan status snaga Ujedinjenih nacija kako je to predviđao i Vensov plan. Međutim, to je iskorišćeno da se na Martića baci krivica da je nekooperativan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Jarčeviću. Nemam više pitanja. Završio sam glavno ispitivanje, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Gospođu Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine Jarčeviću, vi ste rođeni u Bosni, je l' tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja sam to rekao, 2. februara 1942. godine ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Samo odgovarajte na moja pitanja, bez dodatne informacije. Posle ste živeli, naročito u periodu kojim se mi bavimo, živeli ste u Beogradu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Od 1970. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Već ste pomenuli da ste od aprila do septembra 1991. godine bili u Grčkoj (Greece). I moje pitanje je gde ste bili pre aprila 1991. godine, pre nego što ste otišli u Grčku?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: 1990. godine radio sam u Ministarstvu za inostrane poslove SFRJ i to u Kadrovskoj upravi, ako vas interesuje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znači bili ste u Beogradu pre aprila 1991. godine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A posle septembra 1991. godine, da li ste bili u Beogradu ili negde drugde?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Bio sam u Beogradu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A posle septembra 1991. godine da li ste radili u nekoj drugoj zemlji, makar privremeno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nisam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znači što se tiče vremena od 1990. godine do 1992. godine vi niste bili ni u jednoj SAO u Hrvatskoj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, ponovite pitanje molim vas.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U periodu od 1990. godine do 1992. godine, u oktobru kada ste dobili dužnost u RSK vi niste živeli ni u jednoj SAO u Hrvatskoj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A niste ni putovali tamo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Kako da ne. Igrao sam na međunarodnom šahovskom turniru, ako se ne varam, u martu 1991. godine u Puli.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pula je u Hrvatskoj, to nije SAO.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: U SAO nisam bio, ali sam bio u Hrvatskoj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali što se tiče događaja u autonomnim srpskim oblastima u tom periodu od 1990. godine do polovine 1992. godine vi niste bili u prilici da bilo šta posmatrate na terenu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Čak nisam znao nikog iz Vlade Republike Srpske Krajine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A pošto niste nikog znali iz Vlade u Kninu i Erdutu, vi ne možete da nam pomognete nikavim ličnim zapažanjima o njihovim kontaktima i odnosima sa gospodinom Miloševićem ili njegovim kabinetom ili bilo kojim drugim zvaničnikom u Srbiji, je li tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao ni da mogu. Ne mogu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Takođe ne možete da nam budete od pomoći u bilo čemu što se tiče srpske Teritorijalne odbrane i policije u Krajini i istočnoj Slavoniji?

SUDIJA ROBINSON: Nisam siguran kako je glasio prethodni odgovor, gospođo Uerc-Reclaf. Da li kažete da nećete moći da nam pomognete

svojim zapažanjima u vezi sa odnosima sa gospodinom Miloševićem i njegovim kabinetom?

SVEDOK JARČEVIĆ: Gospodine Robinson, rekao sam da u to vreme nisam poznao nijednog rukovodioca Republike Srpske Krajine i proizilazi činjenica da ne mogu da potvrdim kakve i da li su imali kontakte sa gospodinom Miloševićem u to vreme.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I pošto niste imali nikakve odnose sa ovim ljudima u Krajini i Istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu, vi ne možete da nam budete od pomoći u bilo čemu što se tiče njihove Teritorijalne odbrane i njihove policije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Kako ne mogu. Ako tražite moju pomoć, mogu vam zaključke izvesti, mogu utiske koje su stekli stanovnici Republike Srbije u to vreme ako vas to zanima ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Samo trenutak. Ne, to vas nisam pitala. Htela sam samo da potvrdite da zapravo ne možete da nam budete ničim konkretnim od pomoći što se tiče Teritorijalne odbrane, njihovog potčinjavanja ili koordinacije sa JNA i ničim sličnim, bar ne za taj period vremena?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Bojim se da svedok ne razume pitanje jer ovde upotrebljavate izraze "može li pomoći", a on bi razumeo kad bi ga pitali "da li on zna o tome", a ne "može li pomoći". Jer "može li pomoći" to nije u duhu našeg jezika da se razume o čemu se radi. Kada bi ga pitali da li zna nešto o tome, onda bi mogao da kaže da li zna, a ne "može li pomoći". Bojim se da nije razumeo pitanje. Jer po ovome što gospođa Uerc-Reclaf govori, ispada da svedok ne zna ništa o događajima u Krajini i da je iz ...

SUDIJA ROBINSON: Da, da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... padobrana postao ministar spoljnih poslova.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, ono šta vam kaže gospođa Uerc-Reclaf je to da vi ne možete ovom Sudu da date ikakav iskaz koji bi bio zasnovan na vašim ličnim saznanjima iz prve ruke, u vezi sa tim kako je funkcionisala Teritorijalna odbrana, kakva je bila subordinacija ili koordinacija sa JNA. Da li prihvatate tu tvrdnju?

SVEDOK JARČEVIĆ: Da, gospodine Robinson.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi ste bili funkcioner u Ministarstvu inostranih poslova SFRJ. To ste nam i rekli. Šta ste radili u periodu od aprila 1992. godine, kada SFRJ više nije postojala, do oktobra 1992. godine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Radio sam u Ministarstvu za inostrane poslove, na istom svom radnom mestu. Nisam ga menjao. Menjale su okolnosti i struktura Ministarstva za inostrane poslove, jer su kadrovi iz Hrvatske i Slovenije polako odlazili, organizovano.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. I kad ste postali ministar inostranih poslova RSK-a u oktobru 1992. godine da li ste nastavili da živete u Beogradu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, to sam objasnio juče zašto.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ako sam vas dobro shvatila, vi ste rekli da je Ministarstvo inostranih poslova RSK-a zapravo bilo locirano u Beogradu. Da li ste to mislili da kažete?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znači čak i posle oktobra 1992. godine vi niste išli ni u Knin ni u Erdut, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Kako da nisam išao, gospođo. Službeno sam išao bar jednom nedeljno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali budući da ste živeli u Beogradu, vi ne možete da nam zaista kažete, jer vi zapravo ne znate tačno šta su gospodin Lazarević i drugi lokalni zvaničnici radili iz dana u dan i sa kim su se oni sretali?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ovo je pitanje potpuno nejasno, gospođo. Ja mogu da znam šta je gospodin Lazarević radio u onom momentu kad sam ja bio angažovan na nekim poslovima.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi ste viđali gospodina Lazarevića kada biste se sa njim sretali na pregovorima, kad biste išli u inostranstvo i tako dalje, međutim vi niste mogli da posmatrate šta je on radio na licu mesta, na terenu, kad se susretao sa gospodinom Hadžićem i drugima. Vi to ne znate, jer niste bili tamo, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: O, gospođo, pa rekao sam da je on živio na Kordunu, a da je Hadžić bio daleko od njega i da su njegovi poslovi na Kordunu bili vezani za prevođenje za oficire, a ne za šefa države.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Jarčević.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi ste zapravo bili osoba za vezu između RSK-a i vlasti u Beogradu, zar ne? To je bila vaša glava uloga. To je bila glavna uloga vaše kancelarije u Beogradu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Mnogo ste se prevarili, gospođo. Nije tako bilo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko vas je predložio za položaj u RSK?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Odgovoriću vam na to pitanje ako Predsjedništvo i gospodin Robinson dozvoli da to objasnim, jer ne može se kratko objasniti.

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja sam bio član Udruženja Srba iz Bosne i Hercegovine i pošto smo mi, kako sam rekao, rijetko preživjele bebe iz svoje generacije, zabrinuli smo se za sudbinu svojih krajeva, odnosno srpskog naroda u svojim krajevima. I desilo se jednom da mi je došao doktor Nikić. To je čovek iz susjednog sela do moga, Stanislav Nikić koji je bio na Vojnoj medicinskoj akademiji u Beogradu i saznao je da Hrvati spremaju pokolj u gradu Livnu u Bosni i u jednom selu blizu bosanskog grada Duvna. Kazao mi je: "Slobodane, mi moramo spasiti naš narod. Ove godine predsjedava Evropskom zajednicom (European Community) Portugalija (Portugal). Ti

moraš zvati portugalskog ambasadora“. Tog momenta okupilo se mnogo nas Srba iz Bosne. Ja sam zvao gospodina ambasadora. Meni je žao što sam mu zaboravio ime i prezime, ali to je bilo 1992. godine, i kazao sam mu: “Gospodine ambasadore, hrvatska armija, po informacijama, sprema pokolj celog sela u opštini Duvno, a selo se zove Raščani i takođe spemaju pogrome i pokolj većinskom stanovništvu u gradu Livnu“, jer centar grada Livna je uglavnom bio naseljen Srbima. A u ove dve opštine u Drugom svetskom ratu Hrvati su jednom pobili 78 posto Srba, a u drugom 89 posto. Bio je veoma ljubazan ambasador i kazao je: “Gospodine, samo mi spelujete na engleskom jeziku nazive tih naselja ...

SUDIJA ROBINSON: Vi se opet udaljavate od teme. Ja sam vam dozvolio da odgovorite na pitanje. Ne morate to da uradite u skraćenoj formi, međutim sada ste preopširni. Molim vas da se držite teme.

SVEDOK JARČEVIĆ: Upozorio sam vas. Ovo će biti momenat koji će mene opredjeliti za ministra za inostrane poslove Krajine. Ovaj momenat. To su ljudi videli, shvatili. Spasili smo, ovaj, taj narod u tim krajevima. Svi su mi čestitali. Ambasador je rekao: “Gospodine Jarčeviću, moj školski drug je ministar za inostrane poslove Portugala. Sutra će zvati ambasadora u Zagrebu. Sutra će naš ambasador biti kod Franje Tuđmana. On će izdati naredbu da se taj narod ne dira“. Taj momenat je bio odlučujući i mene su ovi Srbi koji su pratili ovaj razgovor predložili premijeru Krajine za ministra za inostrane poslove. Pa nije bilo mnogo dugačko.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi niste poznavali ljude u vlastima u Krajini, ni u Erdutu, niti su oni poznavali vas. Ja vas sada pitam koji su vas to Srbi predložili za taj položaj? Nisu to bili Srbi iz SAO oblasti, nego neki drugi Srbi, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To sam vam rekao, Srbi iz Bosne i to Bosanske Krajine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi tvrdite da nijedan Hrvat nije progonjen ni proteran iz Srbije tokom predmetnih događaja. To ste rekli juče, zar ne? Ja želim sada da vam pokažem jedan izveštaj Ujedinjenih nacija. Časni Sude, to je dokazni predmet koji smo koristili

ranije u ovom postupku, dokazni predmet 771. Na engleskom. Mogli bismo to da stavimo na grafoskop. Želim da se na grafoskop stavi paragraf 123, na strani 34. Znači strana 34, paragraf 123. Gospodine Jarčeviću, ovo je izveštaj upućen Generalnoj skupštini (UN General Assembly) 14. novembra 1992. godine. Na strani 34 govori se o događajima u Vojvodini. U paragrafu 123 piše ...

SUDIJA ROBINSON: Može li da se popravi slika? Izgleda da ne može da se poboljša.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu. Ja ću onda pročitati neke delove: "Izbijanjem borbi u susjednim delovima Hrvatske i priliv srpskih izbeglica poklopili su se u broju sa porastom incidenata zlostavljanja i nasilja protiv nesrba u Vojvodini. To je obuhvatalo silovanja, pucnjave, pretnje smrću, upotrebu eksplozivna u kućama i crkvama i prisilno iseljenje". I nešto niže u istom paragrafu piše: "U ovom izveštaju navodi se primer Hrtkovaca gde je 500 izbeglih porodica, između ostalog, 150 bivših vojnika, planski naseljeno u maju 1992. godine. Došlo je do kampanje, zastašivanja i zlostavljanja, uključujući premlaćivanja, što je kulminiralo smrću jedne osobe i odlaskom 600 osoba koje su poražile utočište u Hrvatskoj". A na sledećoj strani u paragraf 124 tekst se nastavlja: "Novi Slankamen takođe je bio scena mnogih nasilnih incidenata. Tamo je unušten hrvatski kulturni centar, a rimokatolička crkva oštećena je 1991. godine. Više hrvatskih kuća oštećeno je vatrom iz mitraljeza ili eksplozivima. Jedna osoba je silovana, a mnoge druge su premlaćene ili im je zaprećeno. U gradu Somboru eksplozivom je oštećena crkva noću, 31. decembra 1991. godine na 1. januar 1992. godine. A dve noći kasnije dva hrvatska restorana i kuća vođe jedne hrvatske političke partija oštećeni su eksplozivima. Te zločine je na lokalnom radiju najavio vođa paravojne jedinice Arkan. Hrvatima je rečeno da moraju da odu do određenog datuma i to pod pretnjom smrću. U Subotici, gde su Mađari najbrojnija nacionalna grupa, verski objekti su napadani i divljački oštećeni u više navrata od 1991. godine. Katedrala je oštećena eksplozivom, a takođe pokušano je i paljenje verske škole u manastiru u Baču, koja je bila klasifikovana kao kulturni spomenik. Lokalne vlasti i političke vođe koje su se srele sa našom delegacijom procenjuju da je 90.000 Hrvata i Mađara i drugih pripadnika manjina napustilo Vojvodinu". Gospodine Jarčeviću, vi ste živeli u Srbiji. Sigurno znate o svim tim događajima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja sam odrastao u Vojvodini, od svoje četvrte godine i prilike u toj pokrajini su mi odlično poznate. Na vaše pitanje odgovaram. Strukture vlasti Republike Srbije nisu učestvovala u ovome, nego su sprječavale incidente do kojih je moglo doći i koji su mogli biti sa gorim posledicama od ovih koje vi čitate. Ali dozvolite mi samo da kažem još nešto. Pošteni ljudi, čak iz ureda u Hrtkovcima dali su vlastima Srbije podatke da je većina stanovnika ovog sela tesno saradivala sa HDZ-om, skupljala pare i slala da se naoružaju hrvatske paravojsne formacije. Naravno, takav postupak je izazvao reakcije onih koji su iz tih hrvatskih krajeva ovamo stizali kao izbjeglice. I ja mislim da su razmjere ovih zločina minimalne, jer su organi Srbije i Jugoslavije uspjeli da zaustave i spreče ono što je moglo biti da je bilo po volji nekih dobrovoljaca i izbjeglica Srba iz Hrvatske. Ako mogu da dodam, za razliku od Hrvatske, gde je cela državna struktura učestvovala u progonu Srba ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim. Gospodine Jarčeviću ...

ADVOKAT KEJ: Dozvolite mi da intervenišem. Tužilaštvu je trebalo tri i po, četiri minuta da postavi pitanje. Radi se o jednom pasusu teksta iz Ujedinjenih nacija sa mnogo detalja. Verovatno od periferne važnosti za ovo suđenje. To je izveštaj za novembar 1992. godine. Ovaj svedok je govorio o Hrvatskoj, a u optužnici se spominje period od avgusta 1991. godine do juna 1992. godine i ukoliko je vreme za Tužilaštvo zaista toliko važno kao što to oni bez prestanka tvrde, možda bi trebali da se bave relevantnijim materijalima, a ne da ovde čitamo dugačke pasuse iz jednog teksta i onda pokušamo da zaustavimo svedoka da ne odgovori u celini na to.

SUDIJA ROBINSON: Da gospodine Kej (Kay), primam to ka znanju.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Zašto ste spomenuli Vojvodinu?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Spomenula sam Vojvodinu zato što nam je ovaj svedok u glavnom ispitivanju rekao da se nijednom Hrvatu u Srbiji nije ništa ružno dogodilo i da nije bilo nikakvih progona Hrvata u Srbiji. A to jednostavno nije istina. I ovaj bi svedok to trebao da zna, jer je on

tamo živeo. On čak kaže da mnogo toga zna o Vojvodini. I kad govorimo o važnosti tih događaja za ovo suđenje, naravno da se u hrvatskoj optužnici govori samo o 1991. godine i 1992. godine, međutim ovo je suđenje u kome se govori o zajedničkom zločinačkom poduhvatu i o tome kako je taj poduhvat funkcionisao od 1990. do 1999. godine. To je ključno pitanje u ovom predmetu i o tome onda takođe treba da govorimo. Kada govorimo o Hrvatskoj radi se o tome šta se sve dešavalo na tim prostorima tokom čitavog tog vremena. I budući da ovaj svedok zapravo ne zna šta se dešavalo u Hrvatskoj 1991. godine i u delu 1992. godine, ja ću se najviše baviti događajima koji se nisu odigrali u Hrvatskoj u tom vremenu.

SUDIJA ROBINSON: Svedok je želeo nešto da doda. Šta ste vi to želeli da dodate? Ranije ste rekli da ste želeli još nešto da dodate? Slušaću vas u vezi sa tim, ali kratko.

SVEDOK JARČEVIĆ: Pa samo da ponovim. Strukture državne Srbije i Jugoslavije samo su sprečavale moguće tragedije. Pravo je čudo da nisu bile mnogo šire. Ništa više.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. To smo već čuli od vas.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, svedok C-47 je ovde svedočio. On je tokom tih događaja živeo tamo u Vojvodini i rekao nam je, časni Sude to je svedok koji je govorio o Hrtkocima i drugim mestima. To je na stranama transkripta 21.578 i 21.641. I taj nam je svedok rekao da je kampanja progona u Subotici i Hrtkocima počela nakon što je Vojislav Šešelj održao svoje mitinge u tim mestima. Svedok je takođe rekao da vlasti nisu sprečile da se te stvari ne dogode. Šta kažete na to? Da li je to nešto što ste i vi tada čuli?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, Šešelj nije uticao na širenje bilo kakvih zločina u Republici Srbiji. On je pozivao samo na odbranu ugroženog srpskog naroda.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim da vas pitam još nešto u vezi sa jednim drugim pasusom iz ovog istog izveštaja. Vi ste, naime, govorili o medijima i o ulozi medija u Srbiji. Dokazni predmet 771, molim da se stavi na grafoskop, strana 28, paragrafi 95 i 96. Vi ste, gospodine Jarčeviću, u glavnom ispitivanju izjavili da su mediji u Srbiji bili dosta umereni kad

su javljali o događajima u Hrvatskoj i drugde. Želim sada da citiram neke nalaze Ujedinjenih nacija iz ovog izveštaja. Ovde u paragrafu 95 piše: "Štampa i elektronski mediji pod kontrolom vlade bavili su se jednostranom nacionalističkom propagandnom kampanjom. Službeni mediji nisu se ni na koji način distancirali od politike netolerancije i kao rezultat toga podsticali su plamen mržnje". Nešto niže u paragrafu 96 piše: "Primećeno je da se vrlo često činjenice iskrivljavaju, podaci falsifikuju, a zverstva čak i izmišljaju ili namerno iznose kako bi se doprinelo stvaranju atmosfere uzajamne mržnje. Mediji koriste uvredljive nazive. Aktivnosti raznih međunarodnih tela predstavljaju se u pogrešnom svetlu i stvara se atmosfera opsade" i tako dalje. Šta vi kažete? Dakle ovo je nešto sasvim različito od onoga šta ste nam vi rekli, gospodine Jarčeviću.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodo, ovaj izveštaj ne odgovara istini. Zamislite vi izgon 400.000 Srba iz Hrvatske. Pa nije ni obeleženo to kako treba u medijima u Srbiji. Sad se tek saznaje za tako nešto. A zašto izveštaj Ujedinjenih nacija nikad o tom ništa nije doneo, osim onog izveštaja Butrosa Galija (Boutros Boutros-Ghali) od 15. maja 1993. godine i to izveštaj koji je bio nepotpun.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim vas u vezi sa tim istim dokaznim predmetom da se na grafoskop stavi strana 25, paragraf 78. Gospodine Jarčeviću, govorili ste i o Vensovom planu i rekli ste da je hrvatska strana prekršila taj plan. Želim da vam sada pokažem nešto o tome šta je učinila srpska strana. Budući da ste vi već u to vreme bili ministar inostranih poslova, možda ćete moći da nam nešto kažete o tome. Radi se o sektoru Jug u paragrafu 78. To je Kninska krajina i tu piše: "U sektoru 'Jug', delu takozvane Republike Krajine lokalne vlasti u praksi sprovode diskriminaciju". I nešto niže: "To veoma brine osoblje Ujedinjenih nacija koje prikuplja dokaze o ubistvima, pljački i drugim oblicima kriminalnog ponašanja, što je često povezano sa etničkim čišćenjem. Kada se u skladu sa našim mandatom takvi dokazi prenose lokalnim vlastima, one nevoljno preuzimaju akciju, a ponekad su i otvoreno nekooperativne. Zvaničnici UNPROFOR-a objasnili su da je lokalna srpska milicija koja je trebala da bude raspuštena, vrlo često jednostavno promenila uniforme i sada deluje pod nazivima kao što je specijalna policija, granična policija ili višenamenska brigada. Zvaničnici UNPROFOR-a smatraju da sve dok se ne završi demilitarizacija ne može da garantuje bezbednost ni povratku izbeglica ni ostalih pripadnika manjina na

tom terenu". Gospodine Jarčeviću, ovo je ono šta se dešava u vreme dok ste vi bili ministar inostranih poslova RSK-a. To se dešavalo, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, zar nisam o tome lepo objasnio juče. Nije mogla naša policija da ostane bez automata. Tu je riječ uglavnom o tome. I imali smo sastanak sa Sajrusom Vensom (Cyrus Vance) u novembru u Kninu i onda je gospodin Martić objasnio da sve te jedinice koje se ovde spominju postoje u svakoj drugoj državi. Nismo odstupili u opremi Ministarstva unutrašnjih poslova nikako...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim. Ovaj paragraf koji sam vam pročitala samo se delom bavio kršenjem Vensovog plana kada je reč o demilitarizaciji. Tu se takođe govorilo i o tome da Srbi sprovode etničko čišćenje. I da dodam još jednu stvar, molim sudskog poslužitelja da na grafoskop stavi paragraf 83, to je na sledećoj strani, a odnosi se na sektor Istok. To su Istočna Slavonija, Baranja i Zapadni Srem. Tu piše: "Lokalna milicija i lokalne srpske vlasti nastavljaju sa etničkim čišćenjem. Ono malo Hrvata, Mađara i Slovaka koji dobrovoljno nisu otišli, vrlo često su suočeni sa ekstremnim oblicima zlostavljanja". U sledećem paragrafu piše da su neke crkve uništene u pokušaju da se unište svi oblici nesrpskih institucija. Gospodine Jarčeviću, moje pitanje glasi ovako. U to vreme sprovedeno je etničko čišćenje i vi za to znate, to je istina, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Etničko čišćenje od organa vlasti Republike Srpske Krajine nije sprovedeno. Bilo je zločina i zločinci su uglavnom gonjeni i ako Pretresno veće dozvoli ja bih stavio na gra, gra, kako se zove to? Grafoskop jedan dokument gde se vidi da je čovek koji je ubio Hrvate uhapšen u sektoru Jug o kojem smo prethodno razgovarali.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, to može da se uradi u dodatnom ispitivanju.

SUDIJA ROBINSON: Da, slažem se sa tim ukoliko gospodin Milošević želi o tome da govori.

ADVOKAT KEJ: Ja sam upravo želeo da kažem da se u pitanju zapravo nalazila tri različita pitanja. Onda je svedok počeo odgovarati na jedan deo pitanja. Onda mu je rečeno da stane. Počeo je odgovarati na drugi deo pitanja, da ima dokument da to dokaže. I zato ja smatram, uz vašu dozvolu, da svedok

ima pravo na taj način da odgovori, a tužilac se onda jednostavno treba dalje da bavi informacijama koje svjedok daje u okviru svog odgovora.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Dozvoliću vam da unesete ovaj dokument.

SVEDOK JARČEVIĆ: Evo vidite, ovo je Teritorijalna odbrana Republike Srpske Krajine. Obavještava da je, ne vidi se dobro, to je 17, pardon, da je, "11. marta 1992. godine u Škabrnji ubijeno pet meštana hrvatske nacionalnosti, a u Zemuniku Gornjem četiri mještana takođe hrvatske nacionalnosti. Sumnja se da je navedena ubistva izvršilo jedno lice i to Maričić, Bože, Stevo, po nacionalnosti Srbin iz Zemunika Gornjeg ...

prevodioci: Molimo vas da čitate sporije.

SVEDOK JARČEVIĆ: "Osumnjičeni je pripadnik sastava Treće brigade Teritorijalne odbrane Benkovac. Navedeno lice privedeno je u stanicu Javne bezbjednosti Benkovac. Sada još ne raspoložemo podacima o imenima ubijenih. Motivi kojima se rukovodio osumnjičeni za izvršenje navedenog djela nisu nam poznati. Oko 21.30 nepoznati počinitelji izvršili su djelo rušenja dviju katoličkih crkava i to u selu Perušić i Podgrađe, jugoistočni dio naše opštine. Crkve su srušene gotovo do temelja, a oštećene su i pojedine grobnice. Koliko sada raspoložemo ...

prevodioci: Molimo vas da čitate sporije.

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja mislio da čitam, izvinjavam se ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda bi bilo korisno, gospodine Robinson, da to bude na grafoskopu, onda i prevodioci mogu to da vide ...

prevodioci: Mikrofon za gospodina Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda bi bilo korisno gospodine Robinson da to bude na grafoskopu, pošto dokument nije preveden, onda i prevodioci mogu da vide šta čita, a možemo i mi da vidimo.

SVEDOK JARČEVIĆ: Ali ne mogu, dobro.

SUDIJA ROBINSON: Da. Molim da se to stavi na grafoskop.

SVEDOK JARČEVIĆ: "Koliko sada ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, recite nam prvo šta je taj dokument?

SVEDOK JARČEVIĆ: Taj dokument govori ...

SUDIJA ROBINSON: Odakle dolazi?

SVEDOK JARČEVIĆ: O kojem je govorila gospođa ...

SUDIJA ROBINSON: Šta je taj dokument? Kakav je službeni status tog dokumenta?

SVEDOK JARČEVIĆ: To je izveštaj vojnih organa Republike Srpske Krajine i vidi se da ovakve zločine nije radila struktura države, nego je čovek uhapšen i procesuiran. Ne može se sada prebaciti krivica na vladu Republike Srpske Krajine za delo pojedinca. Da smo mi organizovali to, onda bi bio sakriven počinilac.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, gde u ovom dokumentu piše da je ta osoba uopšte optužena, a kamoli osuđena? Da li to negde piše ovde?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: U arhivi Republike Srpske Krajine sve to postoji. Ona je zaplenjena i odnešena u Zagreb. Ovo je jedan od retko sačuvanih dokumenata iz oblasti koja vas interesuje. Inače, sad ste počeli da čitate o istočnom delu Krajine. Na višegodišnju robiju osuđen je čovjek koji je ubio nekoliko Hrvata i ako se ne varam, jednog ili dva Mađara. Sudio mu je sud Republike Srpske Krajine. Zbog nedostatka arhive ja vam ta dokumenta i tu presudu ne mogu donijeti, ali je možete pribaviti u Zagrebu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, za šta je ovaj čovek osuđen i kolika mu je kazna izrečena? Da li vi znate sa sigurnošću da je ovaj izveštaj zaista za rezultat imao osuđujuću presudu?

SUDIJA ROBINSON: Ili suđenjem?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Republika Srpska Krajina je funkcionisala u onim teškim okolnostima ipak kao država. Bilo je mnogo suđenja u Krajini. O svakom pojedinačnom ne mogu vam reći. Bavio sam se drugim poslovima. Ali imate ministra pravosuđa u Krajini, jednog, drugog, trećeg. Možete ih pozvati neka oni posvedoče.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Časni Sude mislim da sada možemo da idemo dalje.

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću ...

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, vreme je za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da nastavite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine Jarčeviću, tokom vašeg svedočenja dali ste nam neke statistike o stanovništvu u vezi Srba u Hrvatskoj i rekli ste, između ostalog, da prema vašim nalazima u Hrvatskoj je živelo milion Srba. Ja takođe želim da vam predočim neke statistike iz hrvatskog instituta za statistiku. To je na hrvatskom jeziku, ali cifre o broju stanovništva na trećoj strani govore same za sebe tako da ako stavimo na grafoskop svi će razumeti. Molim da se na grafoskopu prikaže treća strana, to je statistički izveštaj vezan za popis iz 1992. godine koji takođe prikazuje i druge godine. Ako pogledamo u rubrici "Srbi" imamo cifre za Srbe, za 1991. godinu 581.000 i nešto a dalje, kad gledate procenete piše 12.5 procenta Srba, tačnije 12.2 procenta Srba. To su zapravo iste cifre koje je i gospodin Kostić pominjao kada je svedočio malo pre vas. Ova cifra od milion Srba koju ste vi pomenuli ne može da se nađe ovde. Vi nemate nikakav zvanični izvor za to, je li tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, samo da vam kažem. Ovo je pisano na srpskom jeziku, jer Hrvati su jedini narod na svetu koji se odrekao svog jezika i on se ne koristi više od 100 godina. Ovi statistički podaci su zvanični. Ja sam rekao za njih juče da su falsifikovani, jer nisu prikazivali

tačan broj Srba. Ove cifre demantuje ambasador Hrvatske, Mario Nobilo, još 1993. godine. Samo ću vam pružiti njegove dve cifre. Rekao je da van Krajine živi 471.000 Srba, a u dokumentu kojeg smo juče gledali kaže da u Krajini živi 251.000, bez Jugoslovena. Saberite ove dve cifre, dodajte Jugoslovene koje su izostavili i dobićete milion stanovnika. Isto sam rekao da je na Kosovu suprotno preuveličavan broj Šiptara dva i po puta. To je bila Jugoslavija u kojoj su nesrpski kadrovi pripremali njen raspad ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam Jarčević.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Htela bih da vam predočim još jedan zvaničan izvor cifara i to je jugoslovenski pregled iz 1992. godine od Instituta za statistiku u Beogradu. Molim da se stavi druga strana ovog dokumenta na grafoskop. Kao što vidite gospodine Jarčeviću, imamo za Srbe tu istu cifru i isti procenat iz popisa za 1991. godinu.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: U te procenat, ponavljam, ne verujem. Oni su preuzeti iz Hrvatske, a ja sam rekao još juče da su na republičkom nivou popisi falsifikovani smanjivanjem broja Srba.

SUDIJA BONOMI: A što se tiče ove publikacije, ona je sa instituta koji je osnovala skupština SFRJ.

SVEDOK JARČEVIĆ: To su podaci preuzeti iz Zagreba. A o podacima iz Zagreba sam tri puta rekao sve.

SUDIJA BONOMI: To sam razumeo. To vas ne pitam. Pitam vas za ovaj dokument koji se zove "Jugoslovenski pregled" i molim vas da se skoncentrišete na to. Možete li da mi objasnite zašto ne verujete ovoj publikaciji?

SVEDOK JARČEVIĆ: Pa ja sam juče rekao da smo mi u Kninu preispitali ove cifre i došli do broja Srba preko milion, nešto preko milion, a to potvrđuju i statistički podaci ...

SUDIJA BONOMI: To je nešto drugo, gospodine Jarčeviću, što se tiče preciznosti cifara. Šta je to zbog čega vi ne verujete ovoj publikaciji? Da li ima neki drugi osnov, osim što sumnjate u tačnost cifara?

SVEDOK JARČEVIĆ: Pa ja mislim da ste me razumeli. Mi smo proveravali ove podatke u Kninu i došli do drugih podataka. Naravno, mi ih sada nemamo. Arhiva je zaplenjena ...

SUDIJA BONOMI: Da vas pitam drugačije, da li znate za ovu publikaciju?

SVEDOK JARČAVIĆ: Znam.

SUDIJA BONOMI: Da li imate neki drugi razlog da sumnjate da ona pošteno pokušava da iznosi statističke podatke?

SVEDOK JARČEVIĆ: Statistički podaci u ovoj publikaciji su takvi kakvi su. Ali ja ne verujem u broj Srba u Hrvatskoj prema ovoj publikaciji. Ja mislim da sam dosta jasan. Ne znam šta drugo da kažem. Kao što ne verujem ni u broj 1.700 milion Šiptara na Kosovu i Metohiji.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Uz pomoć poslužitelja htela bih da vam predočim statistike iz istog tog Instituta, Jugoslovenski pregled, ali ovog puta cifre za 1997. godinu. Drugu stranu molim, drugu stranu ovog pregleda. Ona prikazuje broj ljudi iz područja zahvaćenih ratom. Oni su navedeni po njihovom bivšem prebivalištu. Pogledajte tabelu broj 5 na strani 95, kako piše dole. Ovde imamo iz Hrvatske, ljudi zahvaćeni ratom i ovo je broj ljudi iz Zaštićenih zona Ujedinjenih nacija (United Nations Protected Area) 284.007, a iz drugih krajeva Hrvatske 51.992. Gospodine Jarčeviću, ove cifre nimalo ne liče na ono što ste nam vi rekli, to jest 471.000 Srba koji žive u hrvatskim gradovima i 400.000 proteranih odatle. To je to. Ono šta nam vi pričate o tome ko je proteran i koliko je ljudi proterano iz gradova, to uopšte nije odraženo u ovim ciframa, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, odraženo je u dokumentu Butrosa Butrosa Galija. On nam lepo kaže, 15. maja, ima ovde dokument koji je gospodin Milošević predao, da je samo u Jugoslaviju iz zone pod zaštitom prognano 251.000 Srba. To je njegova cifra, nije moja. A cifra od 471.000 je hrvatskog ambasadora. Nemojte mene optuživati za te cifre. Ja sam ih samo uočio. A sada, da vam kažem o prognanicima iz Hrvatske. Po statističkim podacima koje objavljuje Srbija ili bivša Savezna Republika Jugoslavija, sad je to Državna zajednica Srbija i Crna Gora, nemojte imati poverenja u te

brojke, jer svi oni koji su u međuvremenu primili državljanstvo Srbije ili Crne Gore ili koji su otišli u treće zemlje, odmah se brišu iz evidencije prognanih ljudi. Vlada Republike Srpske Krajine u progonstvu prošle godine u maju predala je pismo predsjedniku Koštunici, predsjedniku Tadiću i predsjedniku parlamenta da se ta praksa više ne sporvodi, jer ako svi prime državljanstvo, onda neće biti podataka da Hrvatska ikoga protjerala. To je zamka u koju ste i vi upali.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas podsetite nas još jednom na taj dokument Butrosa Butrosa Galija za koji kažete da potkrepljuje ove cifre koje ste nam vi dali? Koji je to dokument?

SVEDOK JARČEVIĆ: Taj dokument to je izveštaj Butrosa Butrosa Galija na Savetu bezbjednosti 15. maja 1993. godine. Progon se odnosi od 1990. godine do početka 1993. godine. Na engleskom je strana četvrta.

SUDIJA ROBINSON: Pokušavam da odlučim šta da radimo sa ovim dokumentom od Butrosa Butrosa Galija. Gospodine Kej? Trebalo bi da nam je to u dokaznom materijalu.

SUDIJA KVON: To je tabulator 18.

SUDIJA ROBINSON: Koji paragraf tog dokumenta?

SVEDOK JARČEVIĆ: Na strani četiri engleskog teksta, a gospodin Milošević je podneo tekst na srpskom jeziku.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Možda grešim, ali ja ne vidim u ovom izveštaju ovu cifru.

SVEDOK JARČEVIĆ: Evo, strana 4, prvi red.

ADVOKAT KEJ: Tabulator 16, dokaznog predmeta 338. Prema mojim beleškama na tom smo mestu. Svedok je govorio o tome da su Srbi počeli da se iseljavaju počev od 1990. godine i da je izbeglo 271.000 Srba iz Krajine kao što piše u izveštaju generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u njegovom izveštaju od maja 1993. godine. On je tada govorio o dokaznom predmetu 338, tabulator 16.

SUDIJA ROBINSON: Tabulator 16, prva strana.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, u tabulatoru 18 ...

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, izgleda da je to tabulator 16.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ja sam sad to našla i u tabulatoru 18. To je u paragrafu 10 i govori se o ljudima koji su prebegli u Srbiju i cifra koja se pominje je 251.000. Ali, gospodine Jarčeviću, cifre u ovom izveštaju se zapravo poklapaju sa podacima "Jugoslovenskog pregleda" i oni ovde pominju 284.000 iz zaštićenih zona Ujedinjenih nacija i 52.000 iz drugih krajeva. Ako pogledate drugu stranu, ovaj Jugoslovenski pregled dublje analizira kretanje populacije i u tabeli 6 ćete naći razbijeno po godinama, 1991. godina, 1992. godina i 1993. godina, kao i 1995. godina i videćete da su ove cifre mnogo, mnogo manje nego ono što vi tvrdite. Možete li to da nam objasnite? Da li sada ovaj "Jugoslovenski pregled" kontroliše jugoslovenska država. To nema veze sa Hrvatima.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja sam vam rekao kakva je praksa. Onaj ko primi državljanstvo Srbije ili Crne Gore više se ne smatra prognanikom, a desetine i desetine hiljada onih koji su se zatekli u vreme ovog popisa, otišli su u treće zemlje. Znae koliko je Kanada (Canada) primila, Njemačka (Germany), Australija (Australia). Ja sam juče objasnio da nijedna od ovih iseljeničkih zemalja nije htela da nam pruži podatke koje smo tražili 1993. godine. Nije manji broj ljudi pobegao u treće zemlje nego u Jugoslaviju i u Republiku Srpsku Krajinu. To morate imati u vidu i u ovim podacima vi te cifre nemate, kao što ih nisam nikad ni ja imao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, ove tabele tiču se ljudi sa ratom zahvaćenih područja koji su promenili prebivališta, a ne prognanih ili izbeglica. To nisu samo izbeglice. Tako bar ja shvatam ovaj pregled.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja ništa ne tvrdim, ništa nisam izmislio. Izneo sam dve cifre, onu, hrvatskog ambasadora Nobila čiji dokument nemam jer ga je odnela hrvatska policija i onaj Butrosa Galija koji je zadržan. Ako je 250.000 Srba proterano u dve oblasti koje su bile najneprijatnije za prognanike, jer su bili pod sankcijama, bez radnih mesta, bez ikakve mogućnosti za stvaranje novog života, koliko je onda pobeglo u te zemlje koje su pružale bolje, ovaj, uslove i koje su 1993. i 1994. godine

davale vize takvim ljudima bez procedure i za vrlo kratko vreme. Pa možete misliti kakve su razmere zločina prema Srbima u Hrvatskoj, ako imate sve ovo što se ne nalazi u dokumentu koji nam pokazujete.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li prihvatate da su podaci koji su obuhvaćeni ovim Jugoslovenskim pregledom, podaci koje su pripremile zvanične vlasti ili zvanični organi jugoslovenske države i da se oni rukovode smernicama za pravljenje statistika? Da li to prihvatate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ne prihvatam da ovi podaci, iako je tačno ko ih je stvorio, sadrže sve činjenice o prognaom srpskom narodu iz Hrvatske. Nema ovde Srba koji su pobjegli u Kanadu. Ja vam to skrećem pažnju i zato ove cifre ne mogu obuhvatiti celokupan problem srpskog naroda iz Hrvatska. Zatražite od Australije, Kanade, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, jer sam vam rekao juče da su Nemci samo usmeno poručili da neće prisilno vraćati te Srbe u Hrvatsku, ali žale što snose najveće troškove u Evropi. Znači da ima najviše izbeglica u toj zemlji. Tih podataka o njima ovde nema. Ja ne mogu biti jasniji.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li znate da je državna komisija koja se bavila popisom i pregledala rezultate, da ta komisija u Beogradu prati i nadgleda popisivanje širom Jugoslavije? Da li to znate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Kako da ne znam gospođo, ali sam vam rekao koju su metodologiju primenili. Ko primi državljanstvo, a mnogi su bili prisiljeni da ga prime, više ga nema u ciframa koje čitate. To je jedno, a drugo su treće zemlje. Dobro, ja nemam pravo vama da postavljam pitanja, ali ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne. Gospodine Jarčeviću, očigledno nisam dovoljno bila jasna. Sad govorim uopšteno o podacima popisa. Pre nego što pređemo na druge cifre, kao što je popis iz 1991. godine, da li znate da je državna komisija iz Beograda pratila i nadgledala sprovođenje popisa širom Jugoslavije i da je i hrvatska Vlada, tačnije da su njihovi organi delovali u skladu sa tim? Da li to znate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To znam gospođo, ali jugoslovenski organi nisu nadgledali u drugim republikama ništa, nego su uzimali zdravo za gotovo što im republička statistička organizacija da.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, htela bih da ponudim u spis ova tri dokumenta zato što je svedok odgovarao na pitanja u vezi sa njima i ti dokumenti su mu poznati.

SUDIJA ROBINSON: To je prihvaćeno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, takođe ste govorili o dokumentu iz tabulatora 13 iz dokaznih predmeta Odbrane. Molim da se to ponovo stavi na grafoskop. To je dokument koji se tiče Marice Varčak ili Varičak.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Varičak.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se ovom dokumentu da broj.

sekretar: Časni Sude, izvod iz Instituta za statistiku Hrvatske za 1991. godinu biće dokazni predmet 956. Odlomak iz "Jugoslovenskog pregleda" biće dokazni predmet 957, a iz "Jugoslovenskog pregleda" za 1997. godinu biće dokazni predmet 958.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da pogledamo sada dokazni predmet 338, tabulator 13 koji je sad na grafoskopu. Nemamo prevod. Da li je tačno da nigde u ovom dokumentu ne piše da je bilo 21 incidenta eksplozija ili 381 incidenata iz 1991. godine i 673 slučaja požara i eksplozija 1992. godine? Tu nigde ne piše da su žrtve u tin incidentima bili Srbi.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja sam juče o tome izneo svoje mišljenje, a samo da vas upoznam, Marica Varičak je Srпкиnja iz Like. Znači iz područja koje je bilo u Republici Srpskoj Krajini, a ona je živela u Zadru i jedna je od onih 28.000 Srba koji su prognani. Ovaj dokument je na sudskoj raspravi posvedočio da su srpske kuće rušene. I da vam kažem, Marica Varičak dobila je presudu da joj se kuća koja je spravnjena ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ne morate ponavljati. To ste nam već ispričali o slučaju Marice Varičak. Ali u ovom dokumentu osim naslova gde se pominje Marica Varičak, kod svih drugih cifara koji govore o broju incidenata ne pominje se nacionalnost žrtava. Ne pominje se u ova dva

paragrafa koja se odnose na cifre 21, 381 ili 673 incidenata nacionalnost, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je sasvim razumljivo da se ne pominje. Područje je bilo pod hrvatskom vlašću i nećemo zaključiti da su rušili hrvatske kuće. Rušene su samo srpske kuće.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U opštini Zadar takođe se nalaze sela Škabrnja i Nadin. Ona pripadaju opštini Zadar i ona su takođe pokrivena ovom statistikom, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Ja na ovo pitanje ne mogu da odgovorim, ali verovatno bi organ koji je izdao ovaj dokument mogao to da vam kaže. Možda ima u ovim incidentima i hrvatskih zgrada, ali su one uglavnom u Zadru, jer je Zadar jedan od gradova koji je porušen u Hrvatskoj uglavnom zbog toga što su privredna preduzeća i srpske kuće dominirale centrom Zadra. Tamo je bila posle godinu samo trava poput planiranog parka. Ja imam ličnog prijatelja koji je imao kuću u Zadru i kaže da sad ima englesku travu na tom mestu. Ne mogu da vam posvedočim da li su uzeti u obzir i oni predeli koji su bili delimični u Republici Srpskoj Krajini, jer kako znate, 1993. godine Hrvati su izvršili 22. januara tamo agresiju i oni su i tada palili i rušili ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moram da vas zaustavim pošto se udaljavamo od pitanja o kome razgovaramo. Ovaj dokument tiče se slučajeva eksplozije i oštećenja u opštini Zadar i ja vas pitam da li bi sela Škabrnja i Nadin bila obuhvaćena tim, a vaš odgovor, ako sam vas dobro shvatila je da ili ne znate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu vam odgovoriti na to pitanje. Ne znam jer je ovo dato za više sudskih procesa. Nisam imao uvid u te procese.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Zadar je takođe granatirala JNA, tako da je šteta mogla nastati i usled granatiranja, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Mogla je, ali čini mi se da ovde ništa ne piše o granatiranju. Kaže ovako, požar i eksplozije. Znači eksplozije se podmeću. Ja mislim da se granatiranje ne smatra pojmom eksplozije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali granatiranje može da izazove požare?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Može, ali ne može eksplozije. Eksplozije se podmeću ručno. Ja nisam vojni strateg ni vojnik, ali opšte obrazovanje mi dozvoljava ovakav zaključak.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, u jednom momentu ste saznali za ubistvo 260 ljudi iz Vukovarske bolnice. Da li je to tačno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Tačno, gospođo i bilo bi mi drago da o tome pričamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi ste zapravo napisali pismo majkama Vukovara, udruženju majki Vukovara i htela bih to pismo da vam predočim, kao i svima ostalima. Gospodine Jarčeviću, da li je ovo pismo koje ste vi napisali Udruženju majki Vukovara u vezi sa nestalima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: U vezi sa nestalima jeste pismo koje smo mi poslali iz Zagreba kad smo pregovarali pred potpis onog sporazuma od 29. marta 1994. godine. Ja sam učestvovao u sastavljanju ovog pisma mada se neko drugi potpisao umjesto mene. Ja mogu da vam svoj potpis demonstriram ako treba. Ali su majke pitale da li u Srbiji ima zarobljenih hrvatskih vojnika. I mi smo ih ovim uvjerali da u Srbiji ili u Jugoslaviji nema zarobljenih ljudi, a ako ima, bili bismo na raspolaganju da im pomognemo da se oslobode. Mi ovde nismo govorili o ljudima koji su ubijeni i koji su bili zakopani u čuvenoj masovnoj grobnici u Ovčari. Ali možemo i o njoj da pričamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali, gospodine Jarčeviću, vi ste znali da vukovarske majke zapravo traže nestale i u ovom pismu niste uopšte pomenuli da postoji masovna grobnica. Ovo je pismo iz 1994. godine i vi ste u to vreme odlično znali da postoji masovna grobnica u Ovčari, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Baš odlično pitanje, gospođo. Hrvatska Vlada i Savet bezbednosti odbili su naš predlog 1993. godine da se izvrši otkopavanje Ovčare i da se identifikuju leševi i odbijanje tog predloga ima u pismu kanadskog visokog funkcionera u Savetu bezbjednosti, Vilijama Fenrika (William Fenrick). Ja vam mogu ispričati korespondenciju koju smo imali sa njim oko šest meseci. Ja sam bio čovek koji je 1993. godine, negde u maju, ako se ne varam, ponudio otkopavanje Ovčare.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da idemo korak po korak. Mi smo čuli svedočenje od profesora doktora Strinovića. To je u transkriptu na strani 17.938 i 17.038 i on nam je rekao da je prva grobnica otkrivena u Ovčari 1992. godine. Takođe nam je rekao da su istraživanja i ekshumacije započele 1993. godine, ali su zaustavljene. Srbi su ih zaustavili i uspeali su da završe sa tim tek 1996. godine. Da li je on u pravu kada to kaže?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Uopšte nije u pravu. Postoji pismo iz Saveta bezbednosti upućeno premijeru Bjegoviću gde se kaže, otkopavanje neće uslediti po planu ni u Ovčari ni u Marinom Selu, gde su srpske grobnice, zato što Svet bezbednosti nema novca. To je doslovno tako rečeno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da vas onda prvo pitam sledeće, da li je to tačno da je prvi trag masovne grobnice otkriven 1992. godine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Sobzirom da sam imao sastanak sa Vilijemom Fenrikom u hotelu "Jugoslavija" u Beogradu, činjenica je da pre te 1993. godine Fenrik ima informaciju o toj masovnoj grobnici. I on se zaprepastio kad sam mu rekao, bez konsultacije sa šefom države koji je iz tog kraja, bez konsultacija sa premijerom, da mu garantujem otkopavanje masovne grobnice u šta on tog momenta nije mogao da poveruje. Ja sam mu to potvrdio i pismeno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, sada ponovo moramo da se vratimo na dokazni predmet 771, to je izveštaj Saveta bezbednosti od 7. novembra 1992. godine. Molim da se na grafoskop stavi paragraf 86. Gospodine Jarčeviću, pogledajte sliku na grafoskopu. Tu piše da je sudsko-medicinski stručnjak išao sa Specijalnim izveštačem na drugoj misiji na lokaciju otprilike dva kilometra jugoistočno od farme Ovčara. Tu se malo detaljnije opisuje grobnica. Govori se o tome da se tu možda nalaze nestali iz Vukovarske bolnice. Takođe govori se o tome da je specijalni izveštač zatražio da UNPROFOR pruži zaštitu grobnog mesta, kao i to da je Specijani izveštač o tome nedavno obavestio komisiju eksperata. Dakle, Ujedinjene nacije su otkrile masovnu grobnicu i nakon toga je obezbedili i obavestili gospodina Fenrika i komisiju eksperata, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodin Fenrik je došao kod mene da traži od Vlade Republike Srpske Krajine dozvolu za otkopavanje. Odmah sam mu to odobrio. Ja mislim da sam bio jasan, treći put ponavljam. Ali

smo tražili za uzvrat da se otkopa masovna grobnica Srba u Marinom selu u Zapadnoj Slavoniji, što će se izigrati. Ako mi dozvolite, objasniću vam.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da vidimo šta je gospodin Fenrik vama javno rekao. To je dokazni predmet koji još nije uvršten u spis. To je novi dokazni predmet. Časni Sude, izvinjavam se. Upravo me podsećaju da bi odgovor vukovarskim majkama ovog svedoka trebalo da bude uvršten u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 959.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da na grafoskop stavi stranu, samo da vam objasnim, gospodine Jarčeviću, ovo je telegram uz nekoliko dodataka. Telegram Ujedinjenih nacija. Odnosi se na grobnicu u Ovčari. Datum je 25. februar 1995. godine. I ovaj telegram ide uz jedan dopis o tome kako su sprovedeni pregovori i na drugoj strani ovog dopisa spominje se i razgovor sa vama 1993. godine. Dakle, ako prvo pogledamo ovaj dopis, tu piše na prvoj strani u poslednjem redu piše: "Ova je istraga na dnevnom redu komisije eksperta od kraja 1992. godine". Zatim se govori da su oni preduzeli detaljne pripreme kako bi se izvršila iskopavanja na tom lokalitetu između decembra 1992. godine i septembra 1993. godine. Između ostalog, te pripreme obuhvatale su i pribavljanje usmenih uveravanja od gospodina Jarčevića, ministra inostranih poslova 23. aprila 1993. godine. Da li se i vi toga tako sećate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je bilo u hotelu "Jugoslavija".

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I ovde u ovom istom paragrafu piše: "Nakon što je dobijena pismena dozvola, komisija je poslala tim za iskopavanje od 60 ljudi u bivšu Jugoslaviju. Međutim, posle toga, tokom oktobra 1993. godine lokalne vlasti demantovale su da znaju bilo šta o toj dozvoli dobijenoj iz Knina i postale veoma opstruktivne". Prema tome, ne radi se o tome da Ujedinjene nacije nisu imale dovoljno novca, nego o tome da su lokalne vlasti počele da sprečavaju rad komisije. Možete li vi da nam objasnite zašto su se lokalne vlasti tome protivile?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, prvi put čujem ovu informaciju. Nikad za nju nisam čuo ranije. Ovo uopšte ne može biti tačno. Čak i ako je neko ometao od lokalnih organa, morala je biti obaveštena Vlada Republike

Srpske Krajine, jer siguran sam da nije dovedeno do kraja ono što je Fenrik meni obećao. A to ima u nekoliko pisama koja smo sačuvali u Republici Srpskoj Krajini. Ja mislim da saradnici predsednika Miloševića imaju upravo pismo u kojem se kaže da zbog nedostatka novca obustavljaju otkopavanje i jednog i drugog lokaliteta. I još nešto, mi smo im predložili našeg patologa. Oni ga nikad nisu pozvali u ekipu, mada su registrovali njegovo ime. Zove se Željko Karan iz Banja Luke. Mogu još da pričam, ako vas interesuje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želela bih da prođemo kroz ovaj dopis Ujedinjenih nacija u kom se govori kako su napredovala iskopavanja. Ovde u sledećem paragrafu stoji: "15. i 16. oktobra 1993. godine komisija je dobila dekret iz Knina u kom se dozvoljava iskopavanje pod uslovom da se sudsko-medicinsko ispitivanje ne održi u Hrvatskoj. Ujedinjene nacije sa tim su se složile". I onda kaže, "22. oktobra pukovnih Milanović obavestio je komisiju da bez obzira na sva prethodna pismena uveravanja iskopavanje se mora odložiti sve dok se ne pronađe sveopšte političko rešenje u bivšoj Jugoslaviji". Recite mi sada zašto je trebalo čekati sveopšte političko rešenje da se iskopa grobnica? Zašto je to odjednom postalo uslov?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Vidite i za ovaj dopis prvi put čujem. I zašto pismo koje je došlo od Fenrika Vladi Republike Srpske Krajine nije sadržalo ovu činjenicu. Mi bismo sigurno reagovali. U njegovom dopisu piše, zbog nedostatka novca prekida se planirano otkopavanje i jedne i druge grobnice. Ja mislim da će ovaj Sud dobiti takvo pismo. Potrudicu se. I još nešto. Basoni, koji je bio zamenik gospodina Fenrika nije hteo u Beogradu da ispita čoveka koji je jedini preživio streljanje u Marinom selu. Kazao je da ga to ne interesuje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću ...

SUDIJA ROBINSON: A ko ima to pismo, gospodine Jarčeviću?

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja imam kopiju kod kuće i ja ću to pismo poslati prvom vezom vama. Pismo je od Fenrika, premijeru Bjegoviću.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, imam ovde više dokumenata.

SUDIJA ROBINSON: Nemojte to da pošaljete meni. To pošaljite saradnicima optuženog.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Među dokumentima koje ja imam ovde, a koji se odnose na Ovčaru, ne postoji takvo pismo koje vi spominjete. Međutim, postoji jedno saopštenje za štampu. Molim da se saopštenje za štampu od 2. novembra, to je dodatak broj 3, stavi na grafoskop. Ovaj dokument izgleda da dolazi od gospodina Fenrika i on objašnjava kako su se pripremala iskopavanja, ekshumacije, kako je na početku dobio dozvolu da to uradi, a zatim na drugoj strani kaže: "Međutim u oktobru 1993. godine nakon što je tim gore spomenutih osoba došao u bivšu Jugoslaviju, neki lokalni predstavnici vlasti iz Knina u području Ovčare počele su da stvaraju prepreke za izvršenje projekta komisije. Konkretno to je činio pukovnik Milanović". Zatim na sledećoj strani piše: "Komisija međutim čvrsto veruje da je nemoguće sakriti istinu o masovnoj grobnici u Ovčari, bez obzira na to kakve se prepreke sada postavljaju pred našu istragu. Komisija nadalje osuđuje ovo odgađanje iz humanitarnih razloga, budući da bi identifikacija posmrtnih ostataka mogla da ublaži patnje porodica nestalih osoba". Takođe u poslednjem redu piše: "Da je stav Hrvatske bio pozitivan i od pomoći". On ovde ne spominje nikakve probleme sa novcem. On ovde ne spominje nikakav reciprocitet između ekshumacija u Ovčari i drugih grobnica, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa to me baš iznenađuje jer on je čak uz činjenicu ili saopštenje da nema dovoljno novca, rekao da će komisija biti rasformirana. I to se desilo, ako se ne varam, početkom 1994. godine, samo je usmeno kazao da će Sud u Hagu (The Hague) nastaviti ono što su oni trebali da rade.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I ako pogledamo dodatak broj 4, to je pismo koje ste vi poslali 6. novembra 1993. godine. U tom pismo govori se, između ostalog, o saopštenju za štampu gospodina Fenrika i u drugom paragrafu kažete: "Republika Srpska Krajina odobrila je projekt za Ovčaru pod uslovom da se paralelno obavi i ekshumacija masovnih grobnica u Marinom Selu i Pakračkoj Poljani u Zapadnoj Slavoniji i to uz prisustvo ekipe sudsko-medicinskih stručnjaka Krajine". Vi, dakle, ovde ponovo potežete reciprocitet između dve ekshumacije iz dve masovne grobnice. Međutim Ujedinjene nacije to nigde ne spominju ni u jednom od svojih dokumenata. Zašto ste vi ovo ovde napisali?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Molim vas ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon za gospodina Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo šta tvrdi gospođa Uerc-Reclaf, nije tačno da Ujedinjene nacije ne spominju ni u jednom od dokumenata, znači postavlja pogrešno pitanje svedoku, jer u ovom memorandumu koji je maločas citirala, dakle *UNPROFOR interoffice memorandum* koji je ona maločas citirala, samo jedan pasus niže od pasusa koji je citirala, a citirala je na drugoj strani pasus koji počinje, "15. i 16. oktobra 1993. godine komisija je dobila dekret iz Knina", u sledećem pasusu već piše, znači u ovom dokumentu Ujedinjenih nacija da je Jarčević poslao pismo Fenriku u kome stoji, i to možete da pročitate, citat Jarčevića: "Moram vas najoštrije podsetiti da je Vlada RSK dozvolila da se obavi pojekt na Ovčari, pod uslovom da se paralelno obave i ekshumacije iz masovnih grobnica Marino selo i Pakračka poljana, Zapadna Slavonija, sektor 'Zapad', gde je prema njegovim tvrdnjama 2.500 srpskih leševa i da se to uradi uz prisustvo sudsko-medicinskih eksperata iz Krajine. Naravno, dogovoreno je i to da bude prisutan i tim hrvatskih sudsko-medicinskih eksperata na Ovčari". Dakle, jasno vidimo u dokumentu UN-a da se pominje ono što gospođa Uerc-Reclaf kaže gospodinu Jarčeviću da se ne pominje.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ono šta je upravo pročitao gospodin Milošević to je rezime hronologije događaja i ja još nisam završila da govorim o toj hronologiji. I ovde, u ovom što je pročitao gospodin Milošević samo se prepričava sadržaj pisma koje je uputio gospodina Jarčević i zato ja njega sad to pitam. Ja pitam gospodina Jarčevića zašto on po prvi put u novembru 1993. godine kaže da postoji takav sporazum o reciprocitetu. Jer evo, to je upravo ono što ovde i piše. On je tek 6. novembra napisao ovo pismo, a prethodni izveštaj u kom se prepričava što se do sada dogodilo, autor ovog izveštaja daje komentar pri dnu paragrafa gde kaže: "Autor nema nikakvog načina da proveriti tačnost ove izjave". I zato ja sada pitam gospodina Jarčevića zašto je on 6. novembra spomenuo te uslove?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, molim vas da odgovorite.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ti uslovi su spomenuti u hotelu "Jugoslavija" pri prvom susretu sa Fenrikom. On je usmeno rekao da prihvata te uslove a vi znate da postoje i usmeni ugovori koji vrede isto toliko kao i pismeni. Ali sam siguran da ovde nedostaju dokumenta u kojima se to piše pre datuma o kojem vi govorite. Ponavljam, naša je arhiva zaplenjena od strane hrvatske policije. Ali se dokumenta mogu naći u Njujorku (New York).

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, gospodin Fenrik u saopštenju za štampu od 2. novembra to ne spominje. Ali dozvolite mi da vas pitam sledeće. Zašto vi insistirate na reciprocitetu u istragama masovnih grobnica? Kakve veze ima jedna masovna grobnica sa drugom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Hvala lepo na pitanju. Mi smo gospodina Fenrika obavestili o oko 70 masovnih grobnica Srba u Kninu, izvinjavam se, u Hrvatskoj. I sasvim je logično da Ujedinjene nacije nemaju pravo da brinu o zločinu samo jedne strane. Posebno moraju brinuti o zločinima gde ih je bilo više. I tako je Fenrik uz razložno obrazloženje sa naše strane rekao: "U redu, otkopavaćemo za sada samo ovu u Zapadnoj Slavoniji". A mogu vam kazati šta nam je Fenrik objasnio posle. Našao je prazne rake, bez leševa kada je prošlo izvesno vreme i kada je komisija bila pred raspuštanjem.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, nudim ove dokumente na uvrštenje u spis.

SUDIJA BONOMI: Samo trenutak pre nego što to učinite. Vidim da ovde na kraju stoji i jedna preporuka, a to je da bi Međunarodni sud trebalo da stupi u kontakt sa hrvatskom Vladom i kninskim vlastima kako bi se sprovele ove dve ekshumacije. Da li je Tužilaštvo to i učinilo?

TUŽILAC UERC-RECLAF: To ne znam.

SUDIJA BONOMI: Ali vi sigurno razumete ovo što svedok kaže o istrazi koja se vodi na jedan uravnotežen način. I zato mene zanima šta se dogodilo?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Tužilaštvo je obično tražilo od drugih institucija da sprovode ekshumacije. Ja ne znam tačno, ove druge grobnice obavila je

komisija eksperata. Ja ću pokušati da pronađem odgovor na to časni Sude. Međutim, u ovom trenutku jednostavno napamet ne znam tačan odgovor.

SUDIJA ROBINSON: Uvrstićemo ove dokumente.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet 960.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, vi ste takođe govorili i o vašem učešću u pregovorima sa hrvatskim vlastima i govorili ste najviše o generalnim političkim pitanjima. Međutim, vi ste takođe pregovarali, i evo imamo ovde jedno saopštenje za štampu od 15. decembra 1992. godine. Ovde se kaže: "Hrvatska Vlada je posredstvom UNPROFOR-a predložila normalizaciju odnosa sa Republikom Srpskom Krajinom. To se odnosi na otvaranje putnih saobraćajnica, uspostavljanje železničkog saobraćaja, popravki hidrocentrala i slično". Znači održavali su se pregovori i o ovako praktičnijim, svakodnevnim stvarima, zar ne? I ovo je bio predlog sa hrvatske strane. To je tačno?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodo, ovaj sadržaj je bio prisutan pred svim susretima, bez obzira da li su bili direktno sa hrvatskom delegacijom ili sa posrednicima poput Tonberija (Cedric Thornberry). Sa naše strane mi smo tražili uspostavu saobraćajnica preko Slavonije do Mađarske (Hungary). Hteli smo izlaz u svet.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, molim da se ovo uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: Uvrštava se u spis.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet 961.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pre nego što se počnemo da bavimo konkretnim detaljima u pregovorima, želim da vam pokažem nešto što ste vi u to vreme rekli o vašem sagovorniku sa hrvatske strane. Prvo želim da vam pokažem novine "Glas srpski" od 14. i 15. januara 1993. godine. Ovde piše: "Reagovanje Slobodana Jarčevića, ministra inostranih poslova RSK-a", a naslov je "Opasnost za RSK-a". I ovde odmah ispod naslova piše: "Nadam se da će svet shvatiti da sve zlo koje je zadesilo bivšu Jugoslaviju dolazi od Hrvatske i veštačke Muslimaske tvorevine, koje su u nastojanju da unište

srpski narod i otpočele ovaj rat". To je znači u to vreme bio vaš stav, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: I danas, gospođo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I nešto niže dole piše: "Jarčević je ponovio stav da se ponovo na teritorije Bosne i Hercegovine stvara monstrum-država koja je već jednom postojala". Šta ste tačno mislili pod ovim "monstrum-država koja je već jednom postojala"?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Vrlo jednostavan odgovor, gospođo. Ona ne može da ima zajednički grb, zajednički jezik, zajedničku gramatiku, zajedničku zastavu i ne znam šta još hoćete.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I nešto niže dole kažete: "Po svemu sudeći za RSK je predviđena varijanta federacije ili konfederacije sa Hrvatskom, što je za nas neprihvatljivo". Znači vi ste se uvek zalagali za državnost RSK?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je bio naš konačni cilj zbog iskustva u istoriji, a ovo što su Hrvati predlagali, rekao sam, odnosilo se samo na dva grada i okolinu. Ja sam mislio na to i to smo uvek odbacivali.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Idemo sada ... U stvari, časni Sude molim da se ovo uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

sekretar: Časni Sude to će biti dokazni predmet 962.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Usput, zaboravila sam da vas pitam, vi ste rekli da je muslimanska nacija veštačka tvorevina. Da li to i danas mislite?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Obavezno. Svi muslimani u Bosni i Hercegovini su Srbi, etnički.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Imam ovde još jedan članak, takođe iz novine "Glas srpski" od 15. februara 1993. godine: "Zabranjene reči, suživot i autonomija", a suživot je pod navodnicima. Suživot je zapravo hrvatska reč, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Varate se, gospođo. To je srpska reč. Hrvatski jezik se ne koristi već 100 godina. On je u nauci pogrešno zvan kajkavski dijalekt. To je iskorišćeno da bi se moglo reći da je jedan od dijalekata izbačen. A uzeli su za državnu upotrebu čist srpski jezik kojeg malo kvare da bi se napravio privid dva jezika. I hrvatski je jedini jezik koji nije pod zaštitom UNESCO-a (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) iako UNESCO brine o 6.000 svjetskih jezika koji su pred iščeznućem.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, ovo ovde je ustvari jedan članak o delegaciji. Vi ste bili u toj delegaciji, tu vidim i vaše ime. I u poslednjoj koloni na srpskom, a na drugoj strani na engleskom piše: "Mi smo nedavno osporili izjavu gospodina Ovena (David Owen) da se na te pregovore odlazi zbog uspostavljanja suživota i autonomije. Mi ne idemo tamo zato. I upravo zato će te dve reči suživot i autonomija, biti stalno zabranjene u pregovorima". Gospodine Jarčeviću, da li to znači da su vama predloženi suživot i autonomija, a da ste vi to odbili?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, peti put kažem, suživot samo u dva grada i autonomija u dva grada, a to će do besmisla eskalirati 1993. godine i u Z-4 početkom 1995. godine kad su za te dve opštine, dva grada, dva kotara predvideli novac, zastavu, vojsku, parlament, grb i učešće u organima vlasti Hrvatske. Znači dve trećine Republike Srpske Krajine bi bilo isključeno, bile bi automatski uključene u Hrvatsku i verovatno bi stanovnici tih delova prošli onako kako su prošli stanovnici Zadra, Dubrovnika, Splita, Zagreba. Svi su protjerani.

TUŽILAC UERC-RECLAF: I poslednji citat iz ovog perioda u vezi sa Hrvatskom je jedno pismo koje ste vi napisali i uputili Aleksi Buhi iz Republike Srpske. Časni Sude, molim da se prethodni članak uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: U redu, uvrštava se u spis.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 963.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, ovo je pismo koje ste vi napisali gospodinu Buhi. Mi ovde imamo prevedeno. Ovo je prevod zapisa sa Skupštine od 11. septembra 1993. godine. To je bilo zasedanje Republike Srpske na kom je pročitano ovo pismo. Recite nam da li se sećate

da ste napisali to pismo gospodinu Buhi i da li znate da je ono naglas pročitano uz veliki aplauz?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim samo da vam citiram jedan mali deo iz tog pisma. To je u sredini vašeg pisma. Na engleskom to je poslednjih nekoliko redova na drugoj strani: "Ne smemo da napravimo istu grešku danas kao što smo napravili mnogo puta ranije. Srpski vitezovi moraju da budu na srpskim granicama. Dušmanin koji je naučen od malena da istrebljuje srpski narod, ne sme da zakorači na srpsku zemlju. Previše je naše zemlje nama oduzeto tokom ovog veka da bismo mi sada dali i jedan pedalj više". Ja bih ovo nazvala govorom mržnje ili vrlo zlonamernom propagandom, gospodine Jarčeviću. Time se slave Srbi i satanizuju Hrvati, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodo, genocid nad Srbima u logorima smrti kako možete drukčije opisati? Pokušajte vi? Kažite nam? 700.000 ubijenih Srba u logoru Jasenovac. Ja sam na to mislio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali vi ste ovo govorili o narodu sa kojim je trebalo da se dogovarate o sporazumu. Kako vi kao ministar inostranih poslova možete da koristite takve izraze, takav jezik? To ne vodi pregovorima.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To što sam ja rekao uopšte ne liči na jezik mržnje. Ako hoćete, mogu vam parafrazirati nešto što su izjavili Hrvati, pa čak što su objavili ljudi u dečijim novinama. Onda ćete se zgroziti. Ovde ja govorim o srpskoj zemlji koja mora biti u srpskoj državi i ja sam tog mišljenja i danas gospodo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Srpske granice. Govorite o srpskim granicama. Gde bi one trebalo da budu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Znam da je ovo pitanje provokativno. Mislite da neću pristati da kažem da su srpske granice tamo gde se govori srpski jezik i tamo gde živi srpski narod i tamo gde je istrebljena polovina Srba kao što je bio Kordun od 1941. godine do 1945. godine. Nijedna država nema pravo da zaposeda teritoriju na kojoj je izvršila genocid. Najmanje to ima pravo Hrvatska, a ona te zemlje drži sada.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Jarčeviću, mogu li da vam postavim jedno sasvim drugačije pitanje o istom dokumentu, pod pretpostavkom da je gospođa Uerc-Reclaf završila. Ako pogledate bliže početku, jedno 10 redova od početka, bar na engleskom jeziku: "Niko ne sumnja u plemenite namere srpske vojske koja želi da okonča ratne pljačke" i malo dalje govorite o sve slabijem duhu i veri u srpsko oružje i srpsku državu. Onda nešto nedostaje, a onda nekoliko redova dalje kažete: "Državnici i novinari celog sveta govore samo o pobuni srpske vojske u Banja Luci". Na šta mislite kad kažete "srpska vojska" ili "srpsko oružje"?

SVEDOK JARČEVIĆ: Pa srpska vojska se i danas zove tako u Republici Srpskoj. To je bio događaj koji ja ni tada nisam razumeo. Došlo je do konflikta između rukovodilaca Republike Srpske, pa čak i do vojnih starešina. Ja sam pisao i molio da se to utiša, da se smiri, da se nađe jedno dobro zajedničko rešenje, jer ceo svet govori samo o tome i zapostavlja, mislio sam tada, prognane Srbe iz Hrvatske. O njima niko ne vodi računa, o njima niko ne piše. I evo, čudimo se kako se tek danas o tome govori.

SUDIJA BONOMI: Pitam se da li ste baš stvarno samo na to mislili. Da se vratimo još malo bliže početku: "Srpskom narodu u Krajini je potrebna pomoć. Svaki Srbin mora da je pruži. Ja vam pišem ovo pismo kako biste mogli da razgovarate sa oficirima i vojnicima u Banja Luci i da im kažete da se srpski narod suočava sa eventualnim porazom". Na koga mislite kada kažete oficiri i vojnici u Banja Luci?

SVEDOK JARČEVIĆ: Pa rekao sam malopre da je došlo do konflikta u vrhu, ovaj, vojnom u korpusu koji je imao centar u Banja Luci. Ja ne znam detalje, ne znam razloge, ali bilo je neprijatno o tome čitati u svetskim medijima, kad su problemi srpskog naroda bili nešto sasvim drugo, a ne međusobna trvenja.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SVEDOK JARČEVIĆ: Da li mogu da dodam. Ovo kad sam kazao da je Krajina u opasnosti, aludirao sam na činjenicu da nema naroda na svetu ako bi ga neko napao, recimo, a severa, a da onaj deo na jugu kaže "Pa šta nas briga za one gore saplemenike". A upravo sam naslućivao da će se tako nešto desiti mojoj naciji.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Hvala, časní Sude. Zamolila bih da se ovo uvede u dokazni materijal.

SUDIJA ROBINSON: Prihvata se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 964.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U vezi sa pregovorima želim samo nakratko da se dotaknem pregovora u Norveškoj gospodine Jarčeviću i da citiram nešto što je gospodin Volebek (Knut Vollebaek) rekao u svedočenju pred ovim Sudom 8. jula 2002. godine. To su u transkript strane od 7.636 do 7.638. Vi kažete da dopuštate mogućnost da je on kontaktirao sa gospodinom Miloševićem, a on nam je zaista rekao da je imao sastanak sa njim u vezi sa pripremama za pregovore u Norveškoj, da se sastao sa gospodinom Miloševićem i rekao je sledeće, citiram: “Zamolio sam ga pomoć i on je rekao da će mi pomoći zbog toga što smatra da će biti teško Hrvatima da se bore na sva fronta istovremeno, a po njegovom mišljenju bilo im je važnije da se bore sa Muslimanima nego sa Srbima. Hrvatima treba omogućiti da se bore protiv Muslimana, a da bi Hrvati mogli da se bore protiv Muslimana, Srbi treba da se povuku i dopuste Hrvatima da se bore protiv Muslimana”, kraj citata. Da li je gospodin Milošević zaista izrazio ovo mišljenje, ne samo Volebeku, već i drugima, na primer, delegaciji ili članovima delegacije RSK? Da li to znate?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodin Milošević sa mnom ili u društvu gde sam ja bio sa njim i sa drugima, nikad nije govorio o svrstavanju srpske strane u sukobu Muslimana i Hrvata. I mene iznenađuje da u vezi sa ovim pregovorima Volebek uopšte meša tu temu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Volebek je na strani 7.638 rekao sledeće, još uvek se tiče sastanka sa Miloševićem. Kaže, citat: “Da bi se Hrvati koncentrisali na Muslimane, on, Milošević će tražiti od Vlade u Kninu da učestvuje u razgovorima koji će se održati u Norveškoj i tražiće da bar za izvesno vreme prekinu vojne aktivnosti”. To je ono što je on rekao da će da uradi i to je svedočenje koje smo čuli kada je on govorio o sastanku sa Lazarevićem, Rakićem i sastanku koji su ova dvojica imali sa Miloševićem. Da li još uvek to poričete?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodo, ova Volebekova izjava je više nego naivna. Da je Hrvatima to pregovaranje imalo takav značaj, oni bi taj

ugovor potpisali. Oni su ga odbili. Šta je značilo dva dana biti u Norveškoj, desetak ljudi sa jedne i desetak ljudi sa druge strane? Da li su dobili neku bitku protiv Muslimana tim odlaskom u Norvešku? Uopšte ništa od toga nije tačno, jer pregovori uopšte nisu imali veze sa muslimansko-hrvatskim sukobom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li dopuštate mogućnost da je gospodin Milošević takve stvari rekao gospodinu Volebeku u to vreme?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa neću da pogađam, gospođo. Oslobođite me te obaveze. Ja mogu samo da kažem za Volebeka da je čovek kome ne treba verovati. Ja ću vam ispričati jedan slučaj na osnovu koga možete vjerovati to što sam rekao o karakteru tog čoveka. Ako hoćete, ispričaću vam. On mi je ukrao torbu na aerodromu. I ako hoćete, mogu vam donijeti intervju o tome objavljen u jednom časopisu 10 dana po povratku. Ja sam mu zaprijetio tužbom Sudu i on je iz Zagreba došao, ostavio mi torbu, ni sastao se sa mnom tada nije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nastaviću sa citiranjem sa iste strane. A ovo je gospodin Volebek rekao Sudu u to vreme i to još jednom potvrđuje ono što je rekao gospodin Lazarević: "Mi smo imali utisak da vlada u Kninu vrlo podržava Vlada u Beogradu kao i tadašnji predsednik Milošević. Znali smo da su članovi vlade u Kninu vrlo često išli u Beograd i smatrali smo i pretpostavljali da predsednik Milošević ima jakog uticaja na vladu u Kninu. I pošto su predstavnici te vlade išli u Norvešku na pregovore kasnije, ja sam tada još više poverovao u to da postoji uticaj iz Beograda na vladu u Kninu". Da li vi poričete da je taj uticaj postojao?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa uticaj ka miru je postojao. Slušali smo svakoga ko nam je to savetovao. Mir, ne rat. A ja za ove razgovore njihove, ponavljam, ne znam. Meni nisu preneseni.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I ja ...

ADVOKAT KEJ: Mogu li ja samo da se umešam po jednom pitanju? Odbrani bi bilo od pomoći kada bi Tužilaštvo ukazalo na koji se to vremenski deo optužnice odnosi, u periodu između avgusta 1991. godine i juna 1992. godine, pošto kontekst svedočenja gospodina Volebeka i svedočenje gospodina Lazarevića vezano za taj period je vrlo važan. To je očigledno.

Međutim, verovatno može da se napravi razgraničenje između tačaka optužnice na koje se to odnosi i pominjem ovo zbog toga šta je za Odbranu važno da znamo na koji se to period odnosi zbog unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, na koji period se pozivate?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Pa na period 1993. godine. To je očigledno. To je nesumnjivo. Mene ova primedba malo iznenađuje, pošto ovde imamo tri različite optužnice koje obuhvataju ceo taj period i nećemo zvati ovog svedoka tri puta. On je ovde sada i mi ćemo s njim raspraviti sve što je relevantno za sve tri optužnice. Ono šta ja dokazujem jeste da je gospodin Milošević imao veoma jak uticaj na rukovodstvo Republike Srpske Krajine od 1990. godine pa nadalje i to je naravno važno, kao što je važno i to da je takvo stanje nastavilo da postoji do 1995. godine.

SUDIJA ROBINSON: Samo jasno navedite o kom periodu govorite u buduće.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ali mi smo već govorili o norveškim pregovorima 1993. godine zato nisam ponavljala to.

SUDIJA BONOMI: Nisam siguran da pratim ono što ste rekli u vezi povezanosti tri optužnice, pošto se u bosanskoj optužnici ne spominju ovi ljudi o kojima smo upravo govorili, osim možda kao pripadnici udruženog zločinačkog poduhvata.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, pripadnici tog udruženog zločinačkog poduhvata su zapravo isti, osim nekih dodatnih koji se pojavljuju u bosanskoj optužnici, kao što su general Mladić, gospodin Karadžić i gospodin Krajišnik. Ali to je nastavak istog tog zajedničkog zločinačkog poduhvata.

SUDIJA ROBINSON: Vreme je za pauzu. Sad ćemo prekinuti sednicu.

SUDIJA BONOMI: Samo jedan primer. Ne pominje se Babić u bosanskoj optužnici.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne. To je tačno, časni Sude. To je zbog toga što je 1991. godine Babić bio svrgnut i prema našem dokaznom materijalu, to je bilo zbog toga što nije slušao gospodina Miloševića.

SUDIJA BONOMI: Ne pominje se ni Bulatović.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Bulatović? Trenutno nisam sigurna. Moram da proverim.

SUDIJA BONOMI: Postoje izvesne razlike i ne pominje se Šešelj. Ne, u stvari, pominje se Šešelj. Izvinjavam se.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Stav Tužilaštva je da se radi o jednom udruženom zločinačkom poduhvatu, koji ima svoju evoluciju, koji se razvija. Izvesni kadrovi su otpušteni, svrgnuti, drugi primljeni iz raznih razloga.

SUDIJA ROBINSON: Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala, časni Sude. Vi ste takođe učestvovali u pregovorima 1995. godine sa ambasadorom Gelbrajtom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, kad 1995. godine?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To su bili pregovori u vezi sa planom Z-4 i trajali su do maja 1995. godine.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nisam i rekao sam da nisam. I nešto sam objasnio u kakvoj situaciji i u koje vreme je taj plan ponuđen.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu. Onda neću da pitam ova druga pitanja u vezi sa tim. Kada ste tačno oslobođeni dužnosti ministra inostranih poslova RSK-a i zbog čega?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam tačno. To je bio april 1994. godine i sobzirom da je doktor Milan Babić dobio većinu u Parlamentu, on je birao mesto u Vladi i dobio je resor ministra za inostrane poslove. Ja sam mu predao dužnost u Kninu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Hvala, gospodine Jarčeviću. Ovde imam jedan dokument ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kojim se vi imenujete na položaj, samo ukratko, odlukom 2. maja 1994. godine, u stvari Milan Martić vas imenuje svojim savetnikom za spoljnu politiku.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: On mi je ponudio to da radim, obrazlažući da poznaje doktora Babića i da on neće ništa uraditi u Ministarstvu spoljnih poslova, pa me je zamolio da deo poslova sa svetom obavljam preko njegovog kabineta. Kako vidite, pristao sam.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Molim da ovo bude uvršteno u dokazni materijal.

SUDIJA ROBINSON: Prihvaćeno je.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 965.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, kad ste prihvatili ovaj položaj, da li ste se preselili u Knin ili ste i dalje živeli u Beogradu i radili u toj kancelariji RSK-a u Beogradu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ostao sam u Beogradu. Promenio sam kancelariju, jer predsednik Martić je imao svoj kabinet jedno šest kilometara daleko od Ministarstva za inostrane poslove. U pitanju je Beograd i razdaljina je otprilike tolika.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu. Hvala. Ranije smo već pomenuli pregovore sa Hrvatima koji su počeli 1992. godine i do kraja se u njima raspravljalo i u ekonomskim sporazumima. Oni jesu doveli do nekih poboljšanja, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa vrlo malo, gospođo, zato što Hrvati nisu hteli da koriste Maslениčki most kako smo im mi nudili pre mog dolaska. Kad kažem mi, mislim na Vladu Republike Srpske Krajine 1992. godine. I ovo je zanimljivo, nismo rekli, 22. januara 1993. godine ti dogovori su trebali biti nastavljeni i dve komisije su trebale da se sastanu, ja ne znam tačno u kom selu Ravnih Kotara, i kao obično, tog dana Hrvatska je izvršila agresiju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, rezultat ovih pregovora je bio otvaranje autoputa Zagreb - Beograd u zimu 1994. godine. Je li tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. To je jedan od rezultata koji je obećavao da će se postići sporazumi i u drugim oblastima i Krajina je bila za to svim svojim srcem i to znam. A tada je predsjednik vlade bio gospodin Mikelić, ministar odbrane Rade Tanjga i on je prvi prošao autoputem od Zapadne Slavonije do Vukovara preko hrvatske teritorije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovaj autoput je bio zatvoren 1995. godine. Tri puta ga je zatvorio Milan Martić, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ne znam sve detalje oko privremenog zatvaranja. Ne možete reći da je bio zatvoren i da je Republika Srpska Krajina odustala od ugovora koji je imala potpisivanjem, njegovim potpisivanjem. Međutim, otvaran je, on je bio privremeno zatvoren, ja mislim ne više od 24 sata ili 48 časova. Neki nesporazum je izbio. Ja ne mogu o njemu ništa da vam kažem.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Kako to da ne možete? Vi ne znate detalje toga?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ne znam, verujte mi.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li biste prihvatili da je napad Hrvata u maju 1995 godine na Zapadnu Slavoniju zapravo bio isprovociran. Povod za taj napad bila je akcija Milana Martića u vezi sa tim autoputem? Da li biste to prihvatili?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne mogu da prihvatim, gospođo, jer smo u martu imali dokument o napadu Hrvata koji će uslediti 1. maja. Dobili smo ga iz Brisela (Brussels), iz štaba NATO, tajno, naravno. Ne znamo ni ko ga je poslao. Bilo je mnogo pre tog zatvaranja autoputa.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Htela bih svedoku da pustim jedan presretnuti razgovor. Programu Sanction. Ovo govorim tehničkoj službi.

prevodioci: Da li prevodioci mogu da dobiju precizne reference, molim vas?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Za prevodioce, to je kasetna broj 15, strana A. Razgovor između Slobodana Milošević i Gorana Hadžića.

(Snimak presretnutog razgovora)

Slobodan Milošević: Da ti kažem nešto. Sad sam bio na vezi sa Rusima i Amerikancima i sa Akašijem (Jasushi Akashi). Oni su zaustavili sva dejstva. Čak je potvrdio Čeleketić Perišiću da su sva dejstva zaustavljena i da Hrvati uopšte se ne tuku više nigde. A oni su napravili velike zločine tamo. Gađali su Zagreb, gađali su, gađali su, ovaj, Sisak, Karlovac. U Zagrebu su pogodili dečiju bolnicu. Raskomadali petnaestoro dece i uopšte ne stoje, sve ovo što se dešava je rezultat Martićeve samovolje. On je mimo odluke vlade Krajine lepo na svoju ruku zatvarao autoput tri puta i kad smo sve sanirali da se ponovo otvori, on je rekao da neće i ovaj uzeo da ga sam.

Goran Hadžić: On je lud, ja mislim. Mi ne možemo uopšte zajedno .

Slobodan Milošević: Ja mislim da njega treba smeniti zbog samovolje koja je ovoliko koštala žrtava.

Goran Hadžić: Pa ja ne znam ni kako će to više kod nas, navodno. Ne znam. Jeste vi sutra na poslu?

Slobodan Milošević: Biću na poslu.

Goran Hadžić: Da se javim, pa možda nešto više, imate nešto u planu?

Slobodan Milošević: Pa verovatno ću imati, a ti se javi.

Goran Hadžić: Ja ću se javiti linijom oko 10.00, 10.30.

Slobodan Milošević: Javi se.

Goran Hadžić: Ajde zdravo.

Slobodan Milošević: Zdravo.

(Kraj presretnutog razgovora)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, ovde gospodin Milošević razgovara sa Goranom Hadžićem. Između ostalog, govore o raketiranju Zagreba. I gospodin Milošević kaže da je Martić tri puta zatvorio autoput i da je to dovelo do hrvatskih napada. Možete li to da komentarišete?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Mogu komentarisati. Hrvatska bi nas napala i bez tog zatvaranja autoputa. Rekao sam vam, imali smo u rukama plan hrvatskog napada dobijen iz Brisela, iz centra NATO. Ne znamo ko ga je poslao. Sad ne znam ni ljude koji su mi ga doneli. Napad je planiran za

1. maj. Tako je pisalo u tom izveštaju. Ove nesuglasice između srpskih vođa bile su poslovične. Koji god, ovaj, razgovor presretnete, srećete ovo i kod drugih osoba, osim ovih koje ste sad, ovaj, pustili. Ali ovaj razgovor, pošto ste tražili da ga komentarišem, dajem vam do znanja da Srbi nisu imali jedinstven plan u vezi sa Republikom Srpskom Krajinom, a Tužilaštvo kaže da su ga imali i da je trebalo da se stvori neka Velika Srbija. Ovaj presretnuti razgovor govori suprotno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, ovde gospodin Milošević kaže: "Mi smo sve sanirali da se ponovo otvori". Dakle, on kaže "mi". To podrazumeva da je i on učestvovao u tome? Da li vi znate da je on to radio? Da je on pregovarao i pripremao takve stvari?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne mogu da tumačim gospodina Miloševića. On je prisutan. Ali ja pretpostavljam da je u ovom momentu, izgovarajući tu rečenicu, imao u vidu srpsku naciju kao celinu i sve nas koji smo na nekim funkcijama u toj, u toj naciji. Ja mogu da pretpostavim, ako dozvoljavate dalje da kažem, da možda o svim detaljima tog konflikta na autoputu nije bio upoznat ni gospodin Milošević. Posebno, ako ga je o tome informisao, što ja ne znam, gospodin Hadžić koji je bio u teškoj prepirci sa gospodinom predsednikom države, Milanom Martićem, u to vreme.

SUDIJA BONOMI: Gospođo Uerc-Reclaf, kad se tu spominje granatiranje Zagreba, šta se kaže, ko je odgovoran za to?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Milan Martić, časni Sude.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovde se kaže o samovolji Milana Martića. Svedok će verovatno potvrditi da je Milan Martić naredio raketiranje Zagreba, Siska i Karlovca. Možete li to da potvrdite?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, greh je spominjati tih nekoliko raketa kad je na srpske gradove sručeno hiljade. Ja znam, čini mi se da sam imao i dokument u rukama, da je u slučaju napada Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu predviđeno odgovoriti svim oruđima i oružjima po vojnim ciljevima u Hrvatskoj. Da li je potrefljen i neki civilni, ja to ne znam, ali recimo u Bosanskoj Gradiški 1. maja Hrvati su bombardovali grad u susednoj državi i ubili mnogo izbeglica koji su ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: ... pobjegli iz Hrvatske. Bio sam ja sa ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, gospodine Jarčeviću, nemamo vremena da govorimo i o ovim drugim stvarima. Moje pitanje je glasilo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, pretpostavljam da ste vi onda potvrdili da je Milan Martić naredio granatiranje Zagreba, Siska i Karlovca?

SVEDOK JARČEVIĆ: Gospodine predsjedavajući, ja vam garantujem da je to bilo u strategiji Generalštaba. Šta drugo prema neprijatelju uraditi, nego odgovoriti istom ili merom kojom možete. Ja ne kažem da je iko, pa ni Martić, izdao naređenje za gađanje civilnih ciljeva. Nismo ih valjda trebali gađati čokoladom ...

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, izvolite, nastavite.

TUŽILAC UERC-RECLAF: U ovom kontekstu, da stvari budu jasnije, imam još jedan presretnuti razgovor. To je isti period, odnosno isto vreme, 3. maj 1995. godine. Opet je to na sistemu senkšen, a za prevodioce to je razgovor broj 68, Perišić i Milošević. Imamo dva dela razgovora koji je dosta dugačak.

(Snimak presretnutog razgovora)

Slobodan Milošević: Evo sad sam dobio potvrdu pisanu da je lično Clinton (Bill Clinton), zatvoreno naravno, razgovarao telefonom sa Tuđmanom i rekao mu da će čudo od njega da napravi ako slučajno nastavi sa bilo kakvim neprijateljstvom ...

Momčilo Perišić: Odlično

Slobodan Milošević: I da se povlači tamo ...

Momčilo Perišić: Dobro.

Slobodan Milošević: Prema tome, to je potvrđeno ...

Momčilo Perišić: Dobro, gospodine predsedniče ...

Slobodan Milošević: To je zaprečeno njemu krvavo. Međutim, sad mi kaže Milimir Minić da je Pankov razgovarao, Pankov je naš ovaj Pankov, znaš?

Momčilo Perišić: Znam.

Slobodan Milošević: On je sad kod njega tamo na Izvršnom odboru, razgovarao sa Martićem i Martić mu je reko da je tamo na Psunju opet nešto protiv Srba učinjeno, a to je ustvari to zbog čega je Akaši otišao.

Momčilo Perišić: Da. Da, da.

Slobodan Milošević: I da njemu ne ostaje ništa drugo nego da opet gađa Zagreb. Prema tome, molim te pozovi Čeleketića i skreni mu pažnju. Pa sinoć je, čuo si Tuđmana, da ako slučajno budu gađali Zagreb, neće dozvoliti ni povlačenje ni ništa.

Momčilo Perišić: Dobro.

Slobodan Milošević: Ima, ima u okruženju 6.000 ljudi, a on zajebava ovoga i hoće da mu gađa Zagreb, pa da pobije civile i da izazove reakciju.

Momčilo Perišić: Da.

Slobodan Milošević: To je broj jedan. Zovi Čeleketića i zabrani mu, kaži mu da ni po koju cenu to ne radi. Akaši je otišo tamo. Sve će to biti sređeno, neka ne pravi gluposti. Zbog tog njihovog gađanja Zagreba Martić nije bio prekjuče u Zagrebu, nego juče tek u Zagrebu ...

Momčilo Perišić: Znam ...

Slobodan Milošević: Prema tome, to je apsolutno, to je apsolutno isključeno. To ne sme da radi ...

Momčilo Perišić: Dobro ...

Slobodan Milošević: I druga stvar, Martić ...

(Kraj presretnutog razgovora)

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ovaj se razgovor nastavlja. Želela bih da čujem i sledeći deo.

(Snimak presretnutog razgovora)

Slobodan Milošević: Zovi Čeleketića i zabrani mu, kaži mu da ni po koju cenu to ne radi. Akaši je otišo tamo. Sve će to biti sređeno, neka ne pravi gluposti. Zbog tog njihovog gađanja Zagreba Martić nije bio prekjuče u Zagrebu, nego juče tek u Zagrebu ...

Momčilo Perišić: Znam ...

Slobodan Milošević: Prema tome, to je apsolutno, to je apsolutno isključeno. To ne sme da rad i...

Momčilo Perišić: Dobro ...

Slobodan Milošević: I druga stvar, Martić je rekao ovom Pankovu da je juče se dogovorio, sinoć u Banja Luci sa Karadžićem da sada ovi, da ovi iz Republike Srpske nege napadnu da nešto uzmu, ne misli na Hrvate, nego da napadnu nešto da uzmu tamo na svom frontu ...

Momčilo Perišić: Da.

Slobodan Milošević: To bi bilo vrlo loše, jer sam ja već dobio izveštaj od Grka. Sad ću da ti pročitam. Samo momenat.

(Kraj presretnutog razgovora)

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Možemo da zaustavimo traku? Hvala. Gospodine Jarčeviću, to je dakle bio razgovor od 3. maja između Perišića i Miloševića. Gospodin Milošević tu traži od generala Perišića da od Čeleketića traži da ne gađa Zagreb. Moje pitanje je sledeće, da li znate da li je onda gađanje Zagreba prestalo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam šta hoćete od mene. Vidite, ovaj razgovor pokazuje koliko su ljudi koji učestvuju u njemu za mir, a ne za rat. Hrvatska ratuje. A vidite da gospodin Milošević ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Jarčeviću, molim vas da odgovorite na pitanje koje vam je postavljeno. Pitanje je glasilo da li znate da li je onda gađanje Zagreba prestalo?

SVEDOK JARČEVIĆ: Ja ne znam da li je prestalo pre ili posle ovog razgovora, ali prestalo je.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li vam je bilo poznato da su komandanti Vojske Jugoslavije i komandanti Vojske Republike Srpske Krajine imali bliske odnose? Da li vi znate da su zapravo jedni mogli da naređuju drugima?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne, ja ne verujem da su mogli naređivati ali mogli su uvažavati jedni druge iz dva razloga. To su bili školski drugovi i poznanici i drugo, pripadnici iste nacije.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Gospodine Jarčeviću, časni Sude, u stvari zaboravila sam zatražiti da se ova dva presretnuta razgovora uvrste u spis.

SUDIJA ROBINSON: Da.

SUDIJA KVON: Oni još nisu u spisu?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ne, nisu.

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu. Uvrštavaju se.

sekretar: Časni Sude, prvi presretnuti razgovor između gospodina Miloševića i Gorana Hadžića biće dokazni predmet 966, a razgovor između Momčila Perišića i gospodina Miloševića biće dokazni predmet 967.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospođo Uerc-Reclaf.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li su vam poznati detalji o vojnoj saradnji između Vojske Jugoslavije i Vojske Republike Srpske Krajine? Poznajete li tu temu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne mnogo, ali mogu da dam samo jedan zaključak. U svim granama imali smo odnose sa Saveznom Republikom Jugoslavijom ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Čekajte, čekajte. Ja ne želim da čujem vaš zaključak. Ja naime razmišljam da li da vam pokažem neke dokumente, pa me sada zanima da li ste vi u vašoj kancelariji u Beogradu kao ministar inostranih poslova ili u svojstvu savetnika da li ste imali prilike da vidite ovakve vojne zahteve organa Republike Srpske Krajine upućene Vojski Jugoslavije i drugim Ministarstvima u Beogradu? Da li bi to prolazilo preko vašeg stola?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Dajte mi da pogledam. Biću iskren, gospođo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. U redu. Želela sam da izbegnem da vam pokazujem nešto što ranije niste videli.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ako znate da nisam nikad video, onda mi nemojte pokazati.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovo još nije dokazni predmet časni Sude. Ovo je zahtev koji šalje predsednik Republike Srpske Krajine predsedniku Savezne Republike Jugoslavije, predsedniku Republike Srbije i načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije 21. jula 1994. godine. Predmet je kadrovska popuna i opremanje Vojske Republike Srpske Krajine. Prvo, ovo je zahtev koji je poslao Milan Martić. Vi ste u to vreme bili njegov savetnik. Da li vam je poznat ovaj zahtev koji je on uputio na ove tri adrese?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Može li jedna ispravka, gospođo? Ja sam bio savjetnik za spoljne poslove.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, da. Hvala vam.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ovaj materijal nikad nisam video i mogu da vam ispričam možda jednu šalu. Nekad sam se zanimao kod vojnih lica o pripemama odbrane Krajine, ali uvek sam dobio jedan isti odgovor: "Nema više svaštarenja kao u komunizmu. Svako radi svoje poslove. Gledaj ti diplomatiju".

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Ovde u ovom dokumentu piše: "Planirani razvoj i jačanje Vojske Republike Srpske Krajine neposredno je zavisao od pristizanja materijalno-tehničkih sredstava iz Vojske Jugoslavije u skladu sa postignutim dogovorima". Možete li da nam kažete ko je to i kada to dogovorio?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne znam ko je dogovorio, ali ako dozvolite, rekao sam, u svim oblastima su dve države sarađivale i Republika Srpska Krajina je, hteo to neko da prizna ili ne, u to vreme bila prava država.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Na. strani 10 na engleskom spominje se i zahtev za kasetne rakete za višesevne raketne bacače "Orkan". Da li vam je poznato da li je Vojska Republike Srpske Krajine dobila rakete za višesevne raketne bacače za višesevne raketne bacače "Orkan" od Vojske Jugoslavije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, stvarno ne znam, ali su me oficiri uvek ubjeđivali da Krajina ima dobro naoružanje. Samo uopšteno znam tako nešto.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li vam je poznato da su te kasetne rakete korišćene prilikom raketiranja Zagreba?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, stvarno se ne razumem u rakete i ni danas nisam siguran šta je kasetna raketa.

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, ne znam da li ovakva linija ispitivanja ima smisla.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U redu. To je tačno. Neću ponuditi ovaj dokument na uvrštenje. Idemo sada na kancelariju Republike Srpske Krajine u Beogradu. Vi ste tamo radili kao ministar inostranih poslova. Ko je bio vlasnik tih prostorija?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Vlasnik tih prostorija, nisam siguran, ali mislim da je grad Beograd.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim da vam pokažem dokazni predmet 352, tabulator 152. Gospodine Jarčeviću, to je naređenje načelnika štaba Vojske Jugoslavije, generala Živote Panića. Radi se o jednoj vojnoj stvari. Ja vam to pokazujem samo zato, jer je kancelarija Republike Srpske Krajine ovde spomenuta pod tačkom broj 4. Molim da se to pokaže. Prva strana, tačka broj 4 i tu piše da će se: "Raspored regruta vršiti u kancelariji Vlade Republike Srpske Krajine u Beogradu i da se sa njima mora uspostaviti saradnja". Kad se kaže "sa njima" jeste li to vi?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, gospođo. U ovom trenutku sam ja i upozoravam vas da je to 27. januar, pet dana posle krvave Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu i zbog toga sam ustupio jednu kancelariju Ministarstva za inostrane poslove da pukovnik Rade Tanjga, koji će postati posle i ministar odbrane i rektor univerziteta, popiše dobrovoljce koji su se javljali sa svih strana, čak i iz inostranstva. A zamolili smo Vladu Savezne Republike Jugoslavije da nam pomogne i pri regrutaciji građana Republike Srpske Krajine koji žele dobrovoljno da odu na granice svoje otadžbine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ko je tačno postigao taj sporazum? Vi i ko još?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam samo poslao uput Vladi Savezne Republike Jugoslavije i više se ne sjećam, telefonirano mi je da mi možemo da šaljemo svoje regrute i upis je bio u toj kancelariji, ali niko nije prisiljavan i niko od organa Savezne Republike Jugoslavije nije kupio ljude po Srbiji i dovodio u našu kancelariju. Sve je bilo na dobrovoljnoj bazi, bez obzira šta stoji u tekstu koji sam ja poslao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Imamo još jedan dokument. Dokazni predmet 327, tabulator 9. Molim vas da stavite prvu stranu na grafoskop. To je sastanak na kom je domaćin bio predsednik Republike Srbije 12. novembra 1992. godine. Ja vidim da vi niste bili učesnik na tom sastanku, ali recite mi da li ste vi saznali za taj sastanak, budući da ste bili ministar inostranih poslova u to vreme? Da li vam je poznat taj sastanak na kom se govorilo o finansiranju policije i vojske Republike Srpske Krajine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ovaj sastanak mi nije bio poznat. Ali ponavljam da su dve države imale odnose na svim poljima i da ovde ne bi trebalo da je ovo bilo finansiranje od strane Jugoslavije Vojske Republike Srpske Krajine. Dobra išla su na tržište i jedne i druge zemlje i finansije su takođe obračunavane kao u odnosima bilo koje dve države.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Idemo onda na sledeći dokazni predmet 327, tabulator 14. To je pismo koje dolazi od Milana Martića. Upućeno je gospodinu Miloševiću, gospodinu Šainoviću i Zoranu Sokoloviću. Ponovo se govori o sredstvima za MUP Republike Srpske Krajine. Datirano je na 28. aprila 1993. godine. Da li ste znali za taj zahtev i da li ste znali da je novac i došao za plate policije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Za ovaj dopis nisam znao. Prvi put ga sad vidim. Ali u ovakvim dokumentima nemate sve činjenice o privrednim odnosima dve države. Mnogo toga Srbija je dugovala Krajini, a to ne možete naći u ovakvoj vrsti dokumenata.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali vama je bilo poznato da su policija i vojska Republike Srpske Krajine finansirane iz Srbije?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To uopšte gospođo nije tačno. Finansirane su iz budžeta Republike Srpske Krajine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ako pogledate ovo pismo, videćete da je ono upućeno na nekoliko zvaničnika Republike Srbije, uključujući i

gospodina Miloševića i ovde se traži pomoć za isplaćivanje plata. Ja sam shvatila da ste vi rekli da su takve stvari rađene?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospođo, ja samo hoću da kažem da je i Republika Srbija ili Savezna Republika Jugoslavija po drugim osnovama dugovala Republici Srpskoj Krajini novac koji je možda upotrebljen za ove plate. Ako hoćete, ja vam mogu preneti ekonomsku situaciju i ekonomske odnose između dve države i shvatićete da govorim istinu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Nemamo sada toliko vremena da ulazimo u te detalje. Želim da vam pokažem još jedno pismo, pismo koje ste vi napisali, pa možda znate nešto više o tome. To još nije dokazni predmet. Molim vas da stavite pismo na grafoskop.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ovo nije moje pismo, gospođo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovde piše Jarčević, savetnik predsednika ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam dobio dopis upućen Slobodanu Miloševiću.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Izvinite, izvinite, gospodine. Da, da. Dobili ste pogrešno pismo. Preskočila sam, naime, nekoliko dokumenata i nisam tačno rekla gospođi Diklić (Diklich). Ovo je isto jedna vrsta molbe, odnosno zahteva, pismo koje ste vi uputili gospodinu Jovici Stanišiću 24. jula 1995. godine i tu piše: "Predsednik Martić me je uputio da sa vama organizujem dolazak delegacije Saveza kozačke vojske Rusije i inostranstva". Vi ovde pišete gospodinu Stanišiću. Možete li nam objasniti zašto to radite? Šta je to bilo dogovoreno između gospodina Martića i gospodina Stanišića?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa, gospođo, kome drugo da se obratim nego organima države na čijoj teritoriji deluje Ministarstvo za inostrane poslove i kancelarija Republike Srpske Krajine. Ne možemo mi praviti, ovaj, ne možemo mi sređivati dolazak stranaca na aerodrom Savezne Republike Jugoslavije niti zapovedati službenicima na tom aerodromu i bezbednosti šta treba da čine. Zamolili smo predstavnika Republike Srbije iz Ministarstva za unutrašnje poslove da nam pomogne da delegacija Kozaka iz Rusije dođe u Beograd, da je mi preuzmemo i vodimo u Krajinu. Da smo bili slučajno u Parizu (Paris), ovakvo pismo bi bilo upućeno Ministarstvu unutrašnjih poslova Francuske (France).

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovde piše: "Razgovori bi se vodili uz potpisivanje ugovora o saradnji Republike Srpske Krajine i Republike Srpske sa ovom organizacijom". Znači to je bio jedan zajednički poduhvat Republike Srpske Krajine i Republike Srpske, a kome je podršku dao MUP Republike Srbije. Da li to to znači?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nije dao podršku. Vidite da je bio iznenađen mojim pismom, ali nisu nam rekli, jer se nisu mešali u naše spoljne poslove ni "hajdete" ni "nemojte". Ja sam sam posetio Moskvu i Kozačku organizaciju bez ijednog čovjeka iz Savezne Republike Jugoslavije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ovde se ne govori o Jugoslaviji, ovde se govori o MUP-u Srbije. Stanišić bi znači pomagao gospodinu Milanu Martiću u svim pitanjima vezanim za policiju, zar ne?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Vi krivo postavljate pitanje. Ja kažem da je nadležnost MUP-a Srbije na aerodromu u Beogradu. Ja to moram da poštujem. Zamislite da idem u Francusku na aerodrom "Orli" (Orly) bez ičijeg pitanja i da tamo pozovem goste koji će doći, možda bez viza. Ovde je tako jednostavan diplomatski korak da ništa nije, ovaj, zagonetno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, koliko dugo je postojala kancelarija Republike Srpske Krajine u Beogradu i da li još uvek postoji?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Do 20. kancelarija predsjednika Martića do 26. februara 1996. godine. Trenutno sad Vlada Republike Srpske Krajine ima kancelariju i Vlada u progonstvu zajedno sa Skupštinom u progonstvu deluje i juče smo vam pokazali podršku 28 poslanika iz Parlamentarne skupštine Saveta Evrope (Parliamentary Assembly of the Council of Europe) koji su potpisali zahtev da se Hrvatska vrati na dvonacionalni status. Znači to je uspeh vlade Republike Srpske Krajine u progonstvu. Ili razumevanje svijeta prema stradanju koje do sada niko nije razumeo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moje poslednje pitanje vama, gospodine Jarčeviću glasi, da li ste vi član te Vlade u progonstvu?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. Savjetnik u Vladi Republike Srpske Krajine u progonstvu. Nisam više ministar.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, nemam više pitanja. Htela bih samo da se uvede u dokazni materijal ovaj poslednji dokument.

SUDIJA ROBINSON: Prihvaćeno.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet 968.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li imate dodatna pitanja.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, gospodine Robinson. Samo redom. Gospodine Jarčeviću, na početku vas je gospođa Uerc-Reclaf pitala u vezi sa vašim aktivnostima vezanim za stradanje naroda u zapadnom delu nekadašnje Jugoslavije. I vi ste objasnili da ste bili član udruženja Srba iz Bosne, je li tako?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: I Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, iz Bosne i Hercegovine. Jeste li tako objasnili?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, sobzirom da ste na početku, kad ste se predstavljali, objasnili da ste vi bili jedna od retko preživelih beba, dvogodišnja, koje su preživele ustaški pokolj, da li je u vreme tog pokolja Bosna i Hercegovina bila sastavni deo Nezavisne Države Hrvatske?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da i Srbi muslimani su proglašeni cvijetom hrvatske nacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, da li je dakle bilo razlike u odnosu prema Srbima, u ustaškom odnosu prema Srbima, zavisno od teritorije Bosne ili Hrvatske?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ne. Jednak tretman. I neki dan, ako dozvolite, video sam dokument nađen u arhivi u Sarajevu, naredba hrvatske države, pobiti najpre ljude između 30 i 50 godina, a onda decu do 10 godina. Ja sam bio u toj kategoriji i slučajno sam preživeo. Mnogi moji prijatelji kažu, šteta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi tada u to vreme, dakle 1991., 1992. i 1993. godine, kad ste postali ministar, pravili razliku u pogledu stradanja Srbija u Bosni i Hrvatskoj?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Najave su bile istovetne kao i 1941. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sledeće pitanje koje vam je gospođa Uerc-Reclaf otvorila, prezentirajući ovde i neke dokumente Ujedinjenih nacija, vezano je za navodni progon Hrvata u Srbiji, jer ste vi rekli da tog progona nije bilo. Mislim, sa pravom ste to rekli, jer se ovde stalno pokreće jedan jedini slučaj u Hrtkocima. Da imaju još neki, verovatno bi ga dali. E sada, molim vas, vi ste u vezi sa tim bili pitani u vezi sa nekim dokumentom. Na početku vam je dat. To je 17. novembar 1992. godine. Dokument koji je dat. Vrlo obiman dokument. Ja se neću služiti njim u celini. Samo ću par stvari da pogledam i da vas pitam. Dakle, da li imate taj dokument. To je ovaj od 17. novembra. Piše: "Pitanja o ljudskim pravima. Situacija sa ljudskim pravima i izveštaji stručnjaka". Da li imate to?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, to je dokazni predmet 771.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospođo Uerc-Reclaf.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Ja sam imao, ne znam da li mislite na izveštaj Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: U cijelom svijetu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ujedinjenih nacija. Rekao sam vam na početku. To ima mnogo strana. To je najdeblji dokument koji ste dobili ovde i to je onaj koji ste dobili na početku.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. A šta me pitate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad ću da pogledam. Molim vas pogledajte paragraf 94 koji vam nije citiran. Dakle, vi ste objasnili da je reč bila o incidentima koje su prouzrokovale izbeglice iz Hrvatske. To ste rekli?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, pogledajte šta piše u paragrafu 94? Da li imate pred sobom paragraf 94?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: 94? Nisam našao. 94, molim vas nađite mi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Paragrafi idu redom. Nadam se da ih je lako ustanoviti. Jeste našli sad?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da: "Srbija i Crna Gora su primile 500.000 izbjeglica ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. Pročitajte: "Takođe ne treba zaboraviti da su Srbija i Crna Gora primile nekih 500.000 izbeglica iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine i Slovenije". Onda se dodaje jedan red niže: "Ekonomске sankcije koje su prema svom Statutu uvele Ujedinjene nacije takođe su imale efekte na svakodnevni život ljudi" i tako dalje. Da li je u ovom izveštaju Ujedinjenih nacija bilo vidljivo, 500.000 izbeglica već tada, dakle to što je moglo da uđe u izveštaj od novembra 1992. godine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: A ako mogu da dodam, a u takvom momentu Ujedinjene nacije uvode najstrahovitije sankcije i Jugoslaviji i Republici Srpskoj Krajini. Ovo je, ako mogu da iznesem svoje mišljenje, tamna slika naše civilizacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas ...

SUDIJA ROBINSON: Da li ste vi odgovorili na pitanje? Jeste li?

SVEDOK JARČEVIĆ: Da. Predsjednik me je pitao kakva je situacija bila uz ovakvih 500.000 izbeglica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pogledajte molim vas tačku 123. Tačku 123 koja govori više o onome o čemu vas je pitala gospođa Uerc-Reclaf i o čemu ste vi odgovorili da su izbeglice izazvale incident. Da li je to bilo poznato, to je dakle bilo moje pitanje, tada i međunarodnim

organizacijama i Ujedinjenim nacijama? Šta piše u tački 123? "Izbijanje borbi u susjednim delovima Hrvatske i priliv srpskih izbeglica poklopili su se sa povećanjem broja incidenata, maltretiranja i nasilja protiv nesrba u Vojvodini". A onda, par redova dalje oni citiraju našu vladu i kaže se: "U nedavnim specijalnim izveštajima Komitetu za ljudska prava, savezna Vlada je rekla, neki od ovih ljudi koji beže od sukoba, nadajući se da će spasiti sebi i svojim porodicama život, stigli su u Saveznu Republiku Jugoslaviju, noseći sa sobom svoje oružje, rešeni da osnuju nove domove, čak i ako to znači da moraju da primene silu radi postizanja svog cilja na štetu ljudi koji pripadaju nesrpskim nacionalnostima, Hrvata i drugih koje oni smatraju neprijateljima samo zbog toga što ne pripadaju srpskoj naciji". Dakle, to je izveštaj naše vlade ovde citiran i onda se tu citira "Hrtkovci". Pominje se "Hrtkovci" i četiri reda odozdo na ovoj strani da li ovde piše, "Vlada daje do znanja da je Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije započelo istragu da utvrdi da li su lokalne vlasti na neki način saučestvovalе u ovim događajima, da je zaplenjena velika količina oružja i eksploziva i da su neki pojedinci optuženi za krivična dela, uključujući i ubistva". Je li to bilo jedino ubistvo tada?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Gospodine predsjedniče, stvarno ne znam koliko je bilo ubistava. Ali ovaj izveštaj ja nikada nisam vidio i drago mi je što sam potvrdio ovo što u njemu piše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate gospodine Jarčeviću da su ti koji su počinili ubistvo u Hrtkovcima uhapšeni i suđeni? Dakle taj, to jedino ubistvo koje je bilo u Srbiji.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Nema moje krivice što to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da idemo dalje. Vi ste posle, odgovarajući na pitanja gospođe Uerc-Reclaf, citirali dokument iz koga se vidi da u Republici Srpskoj Krajini takođe se vrši progon pojedinaca koji su izvršili krivična dela protiv Hrvata.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste to citirali?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je u tom dokumentu koji ste citirali navedeno da je ubijeno pet Hrvata, koliko se sećam jer dokument nemam i da je navedeno i ime onoga ko je kao osumnjičeni uhapšen?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: I informacija da je uhapšen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I navedeno da je taj čovek Srbin?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da je uhapšen od vlasti Krajine?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda se navode drugi primeri. Dakle, šta vi znate o tome? Da li je Republika Srpska Krajina funkcionisala kao pravna država i vršila krivični progon krivičnih dela na nediskriminatorskoj osnovi, odnosno ovde se vidi da vrši progon krivičnih dela protiv Hrvata?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Tačno tako i tih slučajeva je bilo mnogo. Ja ih ne mogu ilustrovati zbog rečene arhive koja je sada u Zagrebu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pretpostavljam da ipak ima nekih podataka koji se mogu naći. Molim vas, gospodine Jarčeviću, gospođa Uerc-Reclaf, hvala vam na ovome ... Gospođa Uerc-Reclaf je osporila vaše tvrdnje u vezi sa vašim nalazima i stavovima onda u Krajini o strukturi stanovništva. Ja neću upotrebljavati tri dokumenta, upotrebiću samo onaj prvi. To je popis stanovništvo, domaćinstava, stanova i tako dalje, Statistički zavod Republike Hrvatske. To je 1992. godine. Molim vas, uzmite to u ruku.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pomozite mi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ona vam je prezentirala treću stranicu ovog dokumenta koji ima ukupno tri strane, treću stranu na kojoj se vidi, na kojoj se vidi, na kojoj se vide brojke. Da li imate to pred sobom?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Evo dobio sam. Izvolite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad molim vas pogledajte, 70, vidi se kako ide po popisima 1948. godine, 1953. godine, 1961. godine, 1971. godine, 1981. godine i 1991. godine.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte. Ovde piše, "1971. godine 626.789 Srba, a 1991. godine 581.663.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, ja vas molim da vidite kad to pada? To pada na popisu od 1981. godine.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to vidljivo? 1971. godine 626.000, a 1991. godine 531.000.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Čekajte da nađem, 626.000, 531.000.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste. E sad idite dole ovom kolonom koja pokazuje 1981. godinu. Koliki je broj Jugoslovena te godine? Jugoslovena 379.000, a u prethodnom popisu bilo svega 84.000.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta se tu desilo?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Mnogi Srbi su se izjašnjavali za Jugoslovene i ja sam to rekao da je približno u pitanju 80 procenata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta kažete? 80 procenata ...

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Od Jugoslovena ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onih koji su se u Hrvatskoj izjasnili kao Jugosloveni su bili Srbi?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to vaša ocena?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: To je procjena, a ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Sa tim su saglasni mnogi istraživači u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa sad ako bi se ovaj broj sabrao sa onih 531.000, umanjen za 20 procenata, kao što vi kažete, znači bilo bi oko 300.000. To bi bilo 831.000 nesumnjivo Srba u Hrvatskoj.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Jesam li ja rekao oko milion?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ovi podaci na to ukazuju?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da, gospodine i meni je žao što meni nisu verovali. Nisam znao da treba ovako sabrati kao što ste vi učinili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ovo su samo cifre koje su tu prikazane i ništa drugo.

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Pa znam. Ja sam samo uopšteno rekao, plus Jugosloveni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospođa Uerc-Reclaf vam je vratila na grafoskop onaj dokument koji ste vi pokazali o izveštaju Policijske uprave Zadra koji se odnosi na broj požara i eksplozija. Sećate se, neću tražiti da ga sada stavljamo na grafoskop, videli smo ga kad sam ga ja dao, videli smo ga kad ga je stavila pred vas?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za pojavu koja je dobila naziv "Kristalna noć" (Cristalnacht) u Zadru?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Da. To je bio pogrom Srba slično onom koji se desio u Zagrebu, izvinjavam se što se vraćam u istoriju, 1902. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li ...

SUDIJA ROBINSON: Poslednje pitanje, gospodine Miloševiću. Ovde ima još jedno suđenje popodne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Jarčeviću, da li je verovatno da su te stotine eksplozija i kuća Srbi možda digli u Zadru u vazduh hrvatske kuće ili je bila reč o rušenju srpskih kuća i eksplozijama srpskih kuća i požarima nad srpskim kućama?

SVEDOK JARČEVIĆ – ODGOVOR: Sobzirom da se sve odnosi na sporove koje su pokrenuli Srbi, većina, možda je poneki urađen na teritoriji Republike Srpske Krajine protiv hrvatskih kuća, ali uglavom su u pitanju srpske kuće, srpske trgovine, srpske vile i srpski privredni objekti, uglavnom vezani za privređivanje i lov na moru.

prevodioci: Molimo govornika da govori sporije. Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dejvid Bajnder (David Binder) je pisao 1993. godine u "Njujork tajmsu" (The New York Times) o 10.000 kuća dignutih u vazduh dinamitom do tog vremena u Hrvatskoj, pominjući da su među njima i kuće nekih Hrvata ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, moraću da vas prekinem. Prevodioci mole da usporite, ali sada ionako moramo da završimo za danas. Sutra nastavljamo u 9.00.

TUŽILAC NAJS: Samo jedna stvar časni Sude. Sledeća svedokinja je gospođa Maon (Alice Mahon). Za nju nema nikakvih dokumenata. Njen rezime po Pravilu 65ter je vrlo kratak, bez ikakvih detalja, vrlo malo informacija, tako da bi nam bilo od velike pomoći da dobijemo više informacija o njoj i nema govora o tome da se ona vraća iduće nedelje.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Završavamo, do sutra.

Fond za humanitarno pravo